

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 32/24

Møtedato: 13. juni 2024

Dato: 6. juni 2024

Arkivsaksnr: 2024/145-4

Reakkreditering av studieprogram – PPU for kunst, musikk og design

---

Bakgrunn

Programstyret for Praktisk-pedagogisk utdanning for kunst musikk og design (PPU-KMD) har gjennomført den femårige programevalueringen i henhold til UiBs kvalitetssystem, og KMDs fremdriftsplan. Instituttrådet (IRGA) behandlet saken i møte 11. april (sak 07/24).

Programevalueringen bygger på egenvurderinger og emneevalueringer med studentundersøkelser, samt vurdering gjennomført av ekstern fagfelle. Instituttrådenes behandling av saken er tillagt vekt. Forskriftskravene er avgjørende for reakkreditering. Men fakultetet kan også vurdere programevalueringene og tiltak i lys av budsjettsituasjon og ressursfordelinger, fakultetets strategidokument, kvalitetsmelding og eventuelt andre prioriteringer.

Fakultetets studiekvalitetskomité (SKK) behandlet saken i møte 30. mai, og gir her sin anbefaling til fakultetsstyret. Fakultetsstyret kan enten vedta at programmet reakkrediteres uten endringer, eller gi pålegg om endringer med en tidsramme for ferdigstilling.

Til saken

Programevalueringen fra PPU-KMD er vedlagt [her](#).

PPU- KMD er et årsstudium (60 sp) som også kan tas på deltid, over to år.

Behandling i SKK

Til gjennomgangen i SKK fremmet prodekan fire hovedpunkter som SKKs medlemmer diskuterte:

- Er kravene i forskriftene dokumentert og innfridd?
- Er det kritiske bemerkninger av betydning for reakkreditering, jf kvalitetssystembeskrivelsen, eller andre forhold? (ekstern fagfellerapport, studentundersøkelser, annet)
- Hvordan oppfattes programmet å svare til KMDs strategidokument?
- Tiltaksplaner og ressursituasjon

Formelt grunnlag for reakkreditering:

SKK vurderte studieprogramtilbudet og programevalueringen i henhold til lov og forskriftskrav knyttet til studietilbudet:

- Nokut – tilsynsforskrift:

[§2-1](#) Forutsetning for akkreditering, [§2-2](#) Krav til studietilbud, [§2-3](#) Krav til fagmiljø, og [§ 4-1 \(3\)](#) Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet

- Studiekvalitetsforskriften [kapittel 3](#) (§31 §3-2, §3-3)

- [UiB studieforskrift](#) og UH-lov
- [nasjonal forskrift om rammeplan for PPU](#), og tilhørende [retningslinjer](#).

SKK oppfatter at programevalueringsrapporten har en klar og oversiktlig struktur, der forskriftskravene bekreftes. SKK mener at de formelle kravene til reakkreditering av studieprogrammet er innfridd uten merknader.

Diskusjon

Informasjon om studiedata ble presentert og gjennomgått. Deriblant ble det vist interesse for hvor mange av våre egne BA-studenter som gjennomfører dette programmet. Det er totalt 31 studieplasser (heltidsekvivalenter) i programmet, fordelt med 17 til kunst og design, og 14 til musikk. I etterkant er det tatt ut en rapport som viser at ca halvparten av studentene i kullene som har fullført på PPU (2018-2023) har tatt sin BA eller MA ved fakultetet:

Antall kvalifikasjoner oppnådd PPU fra KMD med grad fra KMD							
Studieretning	Uteksaminert år						Totalt 2018-2023
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
PPU-KD	9	10	2	6	2	6	35
PPU-MUS	6	6	5	8	5	7	37
Totalt	15	16	7	14	7	13	72

Tallene for samtlige kandidater som har fullført vår PPU-utdanning, også med utdanning fra andre institusjoner enn KMD:

Antall kvalifikasjoner oppnådd PPU fra KMD							
Studieretning	Uteksaminert år						Totalt 2018-2023
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
PPU-KD	15	13	6	10	2	12	58
PPU-MUS	11	9	10	11	9	11	61
Totalt	26	22	16	21	11	23	119

Det må bemerkes at flere av disse kandidatene har tatt PPU-utdanningen på deltid, slik at kandidattallene er lavere enn måltallene. I tråd med fakultetets føringer (kvalitetsmelding og dialogmøter), er det viktig at PPU fungerer som et videreutdanningsprogram til våre fagutdanninger (BA-program), og gir kandidatene formell undervisningskompetanse innenfor deres spesialiserte fagfelt. Programstyreleder viser til studentundersøkelser som de mener bekrefter relevans og bevissthet om tilbudet blant KMD- studenter.

Det ble stilt spørsmål om omfanget av arbeidsmengde og arbeidsformer. Også i lys av andre institusjoner som tilbyr tilsvarende studietilbud, bl.a. med samlingsbaserte eller digitale løsninger, der studenter muligens i større grad kan kombinere utdanningen med jobb. Det ble stilt spørsmål om balanse mellom undervisning og veiledning, og praksis.

Programstyret fremhever at det er et krevende studium som gjør at kandidatene må prioritere tid til studiet for å kunne gjennomføre.

Programstyret fremhever at de mener at undervisningsmengden er kritisk og marginal sammenlignet med andre institusjoner, og er tvilende til sammenligningstall som er lagt frem fra instituttet. SKK mener at et slikt tallmateriale kan være vanskelig å sammenligne direkte. SKK vurderer at selv om PPU og flere andre studieprogram nå opplever innstramminger, gir ressursssituasjonen likevel et grunnlag for drift av PPU-programmet i henhold til forskrifter og rammeplan. Det påpekes at det kan være ulike måter gjennomføre programmet på. Dette kan evt utredes nærmere, blant annet i et redesign.

Det vises til en vanskelig situasjon med å sikre praksisplasser til studentene, etter innføring av bestemmelsen om institusjonsavtaler fremfor avtaler direkte med praksisveiledere i Kulturskolen. Denne situasjonen er ikke helt avklart, men det arbeides med løsninger på dette dilemmaet.

Programevalueringens referanse bl.a. til fagfellevurdering, fremhever et behov for redesign av programmet. SKK tar dette til orientering, og viser til at instituttet må vurdere tiltakene som programstyret ønsker å gjøre. SKK understreker at en redesignet modell bør inkludere både heltids- og deltidsstudenter, uten at det må opprettes separate emner til studentgruppene. Et evt redesign må følge godkjennings- og vedtaksprosess i institutt og fakultet.

SKK viser til instituttrådet (IRGA) sin anbefaling både til programstyret og fakultetet, at det satses videre på rekrutteringstiltak og profilering av PPU-KMD.

SKK mener at det er gjort et grundig og solid arbeid med programevalueringen, som også ble godt presentert av programstyreleder i møtet. SKK anbefaler fakultetsstyret at studieprogrammet reakkrediteres, og at forslag til redesign og tiltak må følges opp i en egen saksprosess.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret slutter seg til SKK sin anbefaling, og vedtar reakkreditering av PPU i kunst, musikk og design.

Frode Thorsen
dekan

Saksbehandler: (FBD)/HSK

5-årig programevaluering

Praktisk-pedagogisk utdanning
for kunst, musikk og design

Fakultet for kunst, musikk og design
Universitetet i Bergen

Våren 2024

Den foreliggende 5-årige evalueringsrapporten er basert på følgende grunnlagsmateriale fra perioden 2019 - 2023:

- Årlige egenvurderinger siste 5 år på emne- og programnivå
- Studentevalueringer 2021-2023
- Studieplanen
- Statistikk over studiepoengproduksjon, søker- og studenttall, m.m. i perioden 2019-2023
- Tre rapporter fra ekstern fagfelle
- Skriftlige og muntlige innspill fra fagmiljøet og administrasjonen tilknyttet programmet

Innhold

1	Formelle krav.....	3
1.1	Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter	3
1.2	Studietilbud	3
1.3	Innhold og vurdering.....	5
1.4	Arbeidsomfang.....	9
1.5	Fasiliteter.....	9
1.6	Praksisavtaler med relevante institusjoner	10
1.7	Praksislærere.....	11
1.8	Fagmiljøet.....	11
2	I kvalitetssystemet og studieprosesser	16
2.1	Inntakskvalitet.....	16
2.2	Intervju som supplerende tiltak.....	16
2.3	Rekruttering	16
2.4	Opptakstall	17
2.5	Gjennomføring.....	19
2.6	Frafall.....	21
2.7	Studentmedvirkning.....	22
3	Evalueringer og fagfellevurdering	24
3.1	Fagfellerapporter	24
4	Konklusjon.....	28
5	Vedlegg.....	30

1 FORMELLE KRAV

1.1 AKTUELLE KRAV I LOV OM UNIVERSITETER OG HØYSKOLER MED TILHØRENDE FORSKRIFTER

Nokut § 2-1 (1). Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt

Praktisk-pedagogisk utdanning for kunst, musikk og design (PPU-KMD) følger [Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning](#) og sikrer at utdanningen er: «[...] profesjonsrettet og basert på forsknings- og utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap.» Forskriften setter de ytre betingelsene om hva som må være dekket i oppbygningen av studieprogrammet.

Utdanningen bygger også på Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) sin [Nasjonale retningslinjer for praktisk-pedagogisk utdanning - allmennfag](#).

[Forskrift om studium ved Universitetet i Bergen](#) setter lokale føringer for hvordan studiet skal forvaltes.

Studieprogrammet er også underlagt [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#) og [retningslinje for skikkethetsvurdering ved UiB](#). Forskriften skal sikre at studenter er under en løpende skikkethetsvurdering og avdekke om studenter har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket.

1.2 STUDIETILBUD

Nokut § 2-1 (2). Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling (gjelder for studieprogram over 60 sp)

PPU-KMD er en ettårig påbyggende lærerutdanning i kunst, musikk og design, som sammen med forutgående fagutdanning gir formell undervisningskompetanse i studentenes fagområder. Dette er typisk musikk- og kunst og håndverksfagene i 5.- 10. trinn i grunnskolen; musikklinjer, medier og kommunikasjon, og kunst, design og arkitektur i videregående skoler; samt individuell- og gruppeundervisning i enkeltinstrumenter, band/samspill og visuelle kunsthøgskolefag i kulturskoler. I tillegg er en rekke andre yrkesroller aktuelle i kunstrelaterte virksomheter.

1.2.1 Historikk

Da Universitetet i Bergen (UiB) opprettet Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) i 2017 startet arbeidet med å slå sammen de eksisterende PPU-programmene i henholdsvis utøvende musikk eller komposisjon og i kunst og design. Fra høsten 2019 ble studieprogrammet PPU i utøvende musikk eller komposisjon utvidet med utdanningsløp for kunst og design, og endret navn til PPU for kunst, musikk og design (PPU-KMD), og ligger organisatorisk under Griegakademiet – institutt for musikk. PPU-KMD er det eneste studieprogrammet ved fakultetet som tilbyr utdanning for både musikere, kunstnere og designere, samtidig som det også tar inn studenter fra fag som arkitektur, fotografi,

animasjon, m.fl. Det nye studieprogrammet har dermed en unik sammensetning av studenter sett i et nasjonalt perspektiv, og det tverrfaglige står i fokus i flere av undervisningsemnene.

1.2.2 Organisering

Utdanningen tilbys som ettårs fulltidsstudium og som deltidsstudium over to år. Studiet har to utdanningsløp: et for kunst og design og et for utøvende musikk eller komposisjon.

De siste 5 årene har PPU-KMD hatt et måltall på 31 heltidsekvivalenter, fordelt 14 på musikk og 17 på kunst og design. Studenttallet («hoder») kan variere fra år til etter hvor mange som velger heltid i forhold til deltid.

Undervisningen er lagt til fire faste ukedager. Heltidsstudentene har undervisning alle fire dagene. Deltidsstudentene har undervisning bare to av dagene og har derfor større mulighet til å kombinere studier og jobb.

Utdanningsløpene har felles undervisning i pedagogikk, mens fagdidaktikk er delt i musikkdidaktikk og kunst- og designdidaktikk.

Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning stiller krav om at PPU-utdanninger skal ha 30 studiepoeng pedagogikk, 30 studiepoeng fagdidaktikk og 60 dager praksis. Utdanningsplanen til PPU-KMD består av følgende emner:

- KMDPED201 Pedagogikk 1 (15sp) - felles
- KMDPED202 Pedagogikk 2 (15sp) - felles
- KDDI201 Kunst og designdidaktikk 1 (15sp)
- KDDI202 Kunst og designdidaktikk 2 (15sp)
- MUDI201 Musikkdidaktikk 1 (15sp)
- MUDI202 Musikkdidaktikk 2 (15sp)
- Praksis MUPRA210/211 og KPRA210/211 (0sp)

Tabellen nedenfor viser hvordan emnene blir fordelt utover semestre på fulltid og deltid, og på utdanningsløp.

FULLTID								
1. SEMESTER HØST	KMDPED 201	KMDPED 202	ELLER		ELLER		ELLER	
2. SEMESTER VÅR	Pedagogikk 1	Pedagogikk 2	MUDI201 Musikkdidaktikk 1	KDDI201 Kunst- og designdidaktikk 1	MUDI202 Musikkdidaktikk 2	KDDI202 Kunst- og designdidaktikk 2	MUPRA210 Praksis for PPU musikk	KDPRA210 Praksis for PPU Kunst og design
DELTID								
1. SEMESTER HØST	KMDPED201 Pedagogikk 1		ELLER		ELLER			
2. SEMESTER VÅR			MUDI201 Musikkdidaktikk 1	KDDI201 Kunst- og designdidaktikk 1	MUPRA211 Praksis for PPU musikk		KDPRA211 Praksis for PPU Kunst og design	
3. SEMESTER HØST	KMDPED202 Pedagogikk 2		ELLER					
4. SEMESTER VÅR			MUDI202 Musikkdidaktikk 2	KDDI202 Kunst- og designdidaktikk 2				

Tabell 1. Fordeling av emnene på PPU-KMD

Praksis i studiet har et samlet omfang på 60 dager, i tråd med forskrift om rammeplan §3. Praksis er organisert ulikt i studieretningene og på følgende måte:

Kunst og design	Musikk
<p>Heltid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høstsemesteret: 30 dager praksis, først og fremst i grunnskole (5. – 10. trinn) • Vårsemesteret: 30 dager praksis, først og fremst i videregående opplæring <p>Deltid 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høstsemester: 5 dager observasjon, først og fremst i grunnskolen (5. – 10. trinn) • Vårsemester: 25 dager undervisningspraksis, først og fremst i grunnskolen (5. – 10. trinn) <p>Deltid 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høstsemester: 5 dager observasjon i videregående opplæring. • Vårsemester: 25 dager undervisningspraksis i videregående opplæring 	<p>Heltid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høstsemesteret: 15 dager praksis i grunnskole (5. – 10. trinn) og 15 dager praksis i kulturskole • Vårsemesteret: 15 dager praksis i videregående opplæring og 15 dager praksis i ensemble/samspill <p>Deltid 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høstsemesteret: 15 dager praksis i kulturskole • Vårsemesteret: 15 dager praksis i grunnskole (5. – 10. trinn) <p>Deltid 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høstsemesteret: 15 dager praksis i videregående opplæring • Vårsemesteret: 15 dager praksis i ensemble/samspill

Tabell 2. Fordeling av praksis på PPU-KMD

1.3 INNHOLD OG VURDERING

1.3.1 Læringsutbytte

Nokut § 2-2 (1). Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

Læringsutbytte er i forskriften definert gjennom kategoriene *Kunnskap*, *Ferdigheter* og *Generell kompetanse*. Studieplanen ble utarbeidet i 2018, men mindre revisjoner er gjennomført hvert år etter det. Sammenslåing av to utdanninger er en omfattende prosess, så fagmiljøet har jobbet kontinuerlig med læringsutbyttebeskrivelsene i studieplanen. Arbeidet er gjort gjennom dialog innad i fagmiljøet, dialog med studentene og deres evalueringer, og med utgangspunkt i evalueringene knyttet til UiBs kvalitetssystem (se kapittel 3). Målet har vært en stadig utvikling av programmet og å sikre kvalitet av utdanningen. Den årlige gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene bidrar til at programmet som helhet er faglig oppdatert og i tråd med læreplanendringer i grunn- og videregående skole.

Læringsutbyttebeskrivelsene på programnivå samsvarer med innholdet definert i forskriften, men er tilpasset utdanningens egenart. De overordnede læringsutbyttebeskrivelsene konkretiseres og

operasjonaliseres på emnenivå for å gi studentene dekkende og presis informasjon om innholdet i hvert emne. Denne løsningen gir totalt mange læringsutbyttebeskrivelser, og beskrivelsene på emnenivå blir derfor ikke presentert i denne rapporten. Hele studieplanen kan leses i [PPU-KMDs studieplan](#). På programnivå er læringsutbyttebeskrivelsene formulert slik:

Kandidaten skal ved avslutta program ha følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten..

- *har djup fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap for relevante kunstpedagogiske praksisar*
- *kjenner mandata og verdigrunnlaga til skulen og andre arenaer for kunstopplæring*
- *har god kunnskap om gjeldande lov- og planverk, og evne til å halde seg oppdatert*
- *har kunnskap om barne- og ungdomskultur, om utviklinga og læringa til barn og ungdom i ulike sosiale og kulturelle samanhengar*
- *har kunnskap om korleis kunstfag og kulturelle og sosiale estetiske uttrykk inngår i identitetsskaping til barn og unge*
- *har god kunnskap om undervisning og læring i grunnskule, kulturskule, vidaregåande opplæring, og i andre relevante kunstpedagogiske verksemder*
- *har kunnskap om barn og unge i vanskelege livssituasjonar, medrekna kunnskap om vald og seksuelle overgrep*
- *har kunnskap om og forståing for eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, bærekraftig utvikling, likestilling og likeverd*

Ferdigheiter

Kandidaten..

- *kan planlegge, gjennomføre, vurdere, og reflektere over undervisning; tufta på forskning, kunstfaglege utviklingsarbeid og erfaringskunnskap*
- *kan skape gode læringssituasjonar; kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane*
- *kan leie og legge til rette for variert og differensiert undervisning, som fører til gode kunstfaglege og sosiale læringsprosessar*
- *kan praktisere fleirkulturell forståing og toleranse for mangfald, og har medvit om spørsmål knytt til medborgarskap i utøvande og skapande undervisning og læring*
- *kan arbeide variert, og differensiere og tilpasse eiga undervisning i samsvar med gjeldande læreplanar og vedtekter*
- *kan skildre kjenneteikn på kompetanse, kan vurdere og dokumentere elevar si læring, og gje tilbakemeldingar som fremmar læring og medverkar til at elevar kan reflektere over eiga læring*
- *kan bygge relasjonar til elevar og føresette, og samarbeide med aktørar som er relevante for skuleverket*

Generell kompetanse

Kandidaten..

- *kan formidle kunstpedagogiske og kunstfagdidaktiske problemstillingar på eit avansert nivå*
- *har ei profesjonell haldning, og kan reflektere kritisk over kunstfaglege, profesjonsetiske og utdanningspolitiske spørsmål*

- *kan med stor grad av sjølvstende vidareutvikle eigen kompetanse og medverke i utviklinga til kollegaar, skular og andre kunstpedagogiske felt*

Studieplanen tilfredsstillar de formelle kravene fra [UiBs studieforskrifter](#). Fagmiljøet er imidlertid samstemt på at tiden er moden for en revidering av studieplanen: for å sikre enda bedre samsvar med behovene til fremtidige lærere i et samfunn i stadig endring; er oppdatert med tanke på den nyeste pedagogiske og fagdidaktiske kunnskapen; samt den nye opplæringsloven som trer i kraft i 2024.

1.3.2 Studentaktive læringsformer og forskningsbasert utdanningstilbud

Fagmiljøet har de siste årene satt fokus på å ta i bruk flere studentaktive læringsformer og i større grad tilrettelegge for undervisningsaktiviteter som kan direkte knyttes til praksis. På denne måten ønsker vi at studiet skal oppleves som relevant og undervisningen meningsfull med tanke på forberedelse til undervisning i profesjonen. Noen eksempler på koblingen mellom undervisningen og praksis kan være:

- Didaktikkundervisning som er direkte rettet mot undervisning i grunnskole, kulturskole og videregående skole. Flere praktiske oppgaver, knyttet både til utprøving av ulike undervisningsaktiviteter, kunnskap om læreplaner, og studentpresentasjoner av undervisningsopplegget de har forberedt til praksisperioden.
- Studentaktiv læring, der studentene kommenterer hverandres arbeid og undervisningsopplegg, og etter endt praksisperiode deler erfaringene med hverandre.
- Praksisrefleksjon, praksisrapport, og utvikling av undervisningsstoff/metode som deler av eksamen i tre av emnene.
- LGS – læring gjennom samarbeid, en undervisningsmetode som bidrar til å styrke studieteknikk og som kan brukes med elevene i praksis.

Fagmiljøet ser det store behovet for praksisrettet, tidsrelevant og oppdatert undervisning og legger derfor til rette for en kontinuerlig utvikling av innholdet i emnene for å imøtekomme kravene fra praksisfeltet som er i stadig endring.

1.3.3 Relevans for arbeidslivet

Nokut § 2-2 (2). Studietilbudet skal være faglig oppdatert, og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv

PPU-KMD kan sees på som en fremtidsrettet utdanning sett i lys av samfunnets behov og signalene gitt av regjeringen. Den norske skolen har stor mangel på lærerkrefter i fagene dans, design, kunst og håndverk, drama, teater, kroppsøving, idrettsfag, mat og helse og musikk. Regjeringen gir tydelige føringer til at utdanningstilbud i de praktiske og estetiske fagene bør prioriteres ([regjeringen.no](#)).

Både innholdet i utdanningen og undervisningsformene som benyttes er valgt med mål om å gi studentene et solid kunnskaps- og ferdighetsgrunnlag som sikrer at de er godt forberedt til læreryrket og opplever utdanningen som relevant. Undervisningsformene som benyttes i de ulike emnene inkluderer forelesninger, workshops, seminarer, gruppearbeid, teoretisk og praktisk undervisning, skriveseminarer, selvstendige muntlige presentasjoner, innleveringer av skriftlig arbeid, individuell veiledning, gruppeveiledning, arbeid med digitale undervisningsformer som podkast og video, og praksis i flere skoleslag. Et stort spekter av undervisningsformer og en årlig gjennomgang av

innholdet i emnene gjør PPU-KMD til en oppdatert og fremtidsrettet utdanning. Undervisningsformene som benyttes står i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsene.

1.3.4 Relevans til forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Nokut § 2-2 (6). Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

Et annet fokusområde er forskningsbasert undervisning. Fagmiljøet har i årene 2021-2023 oppdatert deler av pensum, knyttet både til [Fagfornyelsen 2020](#) og relevante nyere forskningsresultater. Undervisere deltar jevnlig på pedagogiske og fagdidaktiske konferanser, bruker nyere oppdaterte lærebøker og forskningsartikler som pensum, og legger til rette for diskusjoner knyttet til dagsaktuelle temaer. Flere av underviserne (både fast ansatte og gjestelærere) jobber også som lærere i ulike skoleslag, og har på den måten tett kontakt med praksisfeltet. Forskningsaktiviteten til flere av de fast ansatte ved PPU-KMD er knyttet til det pedagogiske og/eller fagdidaktiske kunnskapsfeltet og studentene inviteres til å delta aktivt i deler av forskningsarbeidet (se kapittel 1.8).

Fagmiljøet ønsker å legge til rette for at studentene kan gjennomføre forsknings- og utviklingsarbeid (FoU), med hovedvekt på utviklingsarbeid, som en del av vurderingsgrunnet i ett eller flere av emnene i den kommende perioden. Fagmiljøet anser dette som et viktig bidrag til forskningsbasert undervisning. Vi.

Et annet forhold som fagmiljøet håper å utvikle i et mer langsiktig perspektiv, er muligheten for å ta mastergrad i kunstfagpedagogikk ved KMD, noe som vil være et betydelig bidrag i styrking av den forskningsbaserte delen av utdanningen og gi føringer til å knytte PPU-KMD til flere nasjonale og internasjonale nettverk.

1.3.5 Vurderingsformer

Nokut § 2-2 (5). Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Programmet benytter ulike vurderingsformer, utarbeidet i tråd med interne vurderinger i fagmiljøet, anbefalinger fra ekstern fagfelle, og tilbakemeldinger fra studenter. Vurderingsformene som benyttes er: mappeeksamen satt sammen av både skriftlig, muntlig og visuelt arbeid (artikkel, rapport, podkast, video, visuelle læremidler), lengre skriftlige oppgaver der refleksjon over praksis står sentralt, muntlig og praktisk eksamen (ensembleledelse, skapende undervisning).

Et ledd i arbeidet med å sikre et godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsene og vurderingsformene har vært å erstatte skoleeksamen som eksamensform med hjemmeeksamen i pedagogikk fra 2021, innføring av praktisk eksamen med en skoleklasse i musikkdidaktikk fra 2019, samt endringer i innholdet av muntlig eksamen slik at den blir i større grad knyttet til praksis og det fremtidige yrkeslivet. Fagmiljøet vurderer disse tiltakene for å være gode pedagogiske grep og ønsker å jobbe videre i den samme retningen.

Hver praksisperiode skal vurderes av praksislærer til godkjent/ikke godkjent. Studentene mottar også en skriftlig tilbakemelding som skal framheve de fremskritt studenten gjør, bidra til å styrke studentens sterke sider og bevisstgjøre studenten om hva hen må arbeide videre med. Mot slutten av praksisperioden gjennomfører faglærer fra PPU-KMD et besøk ved praksisstedet. Etter en observasjon av studentens undervisning legges det opp til en dialog mellom faglæreren, studenten og praksislæreren om ulike aspekter av den observerte undervisningsøkten.

1.4 ARBEIDSOMFANG

Nokut § 2-2 (3). Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500-1800 timer pr år for heltidsstudenter

Ifølge [studieforskriftens § 2-3](#) tilsvarer 1 studiepoeng ca. 25-30 arbeidstimer, inkludert undervisning, forberedelse, innleveringer og annet aktivt arbeid med emnet.

Hvert av teoriemnene ved PPU-KMD har ca. 50 timer undervisning, og har 400-700 sider pensum tilpasset emnets art og type pensum. Praksisemnene har i studieplanen 0 sp., men er en integrert del av utdanningen og må være bestått for å kunne fullføre studiet. Dette er tatt med i betraktning ved utarbeidelse av pensum, og undervisnings- og vurderingsaktiviteter for teoriemnene. Hver student skal ha 60 dager praksis, hvorav én praksisdag er 6 timer (å 45 min): 2 timer undervisningspraksis (observasjon, medlærer og selvstendig undervisning), 1 time veiledning, 3 timer annet arbeid (for- og etterarbeid, møter, etc.).

Ut fra denne beregningen vurderer vi at PPU-KMD tilfredsstiller kravene til arbeidstimer pr. studiepoeng jf. studieforskriften, men at studiet likevel er nokså intensivt for heltidsstudentene.

1.5 FASILITETER

Nokut § 2-2 (4). Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Studietilbudets innhold og oppbygging og dets samsvar med læringsutbyttet ble beskrevet i kapittel 1.2, og 1.3.

Infrastruktur

Undervisningen gjennomføres ved to lokaliteter: på Griegakademiet i Lars Hilles gate og i KMD-bygget i Møllendalsveien. Rommene som brukes er utformet på svært ulike måter, både når det gjelder fysisk innhold (pulter, stoler, digitalt teknisk utstyr, etc.), og rommets fysiske størrelse. Hvis flertallet av studentene velger å ta PPU-KMD på deltid, medfører det store studentgrupper i noen av teoriemnene. Studieåret 2023/2024 har vært spesielt utfordrende når det gjelder tilgjengelighet av store nok undervisningsrom for pedagogikkemnene.

Didaktikkemnene, der det er mindre studentgrupper, har som oftest fått tildelt rom som tilfredsstilte behovene til underviseren og emnets art, og som muliggjorde gjennomføring av undervisningen i den ønskede formen. Gjennomføring av undervisningen i pedagogikkemnene har til tider vært preget av begrensningene fra rammefaktorene, der romstørrelsen har vært den mest prekære.

MittUiB

Studentportalen MittUiB/Canvas benyttes for deling av all informasjon med studentene, og brukes hyppig som en læringsplattform ved programmet. Studentene har ved flere anledninger påpekt at utformingen av MittUiB ikke er optimal. Med bakgrunn i tilbakemeldingene har fagmiljøet utarbeidet flere tiltak, der god informasjon, oversikt og brukervennlighet står i fokus. Vi har også begrenset antall informasjonskanaler som studentene må forholde seg til.

1.6 PRAKSISAVTALER MED RELEVANTE INSTITUSJONER

Nokut § 2-2 (9). For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

PPU-KMD har gjennom en årrekke hatt gode avtaler med lærere både i grunnskolen, på videregående skole og i kulturskolen. Fagstaben har sørget for å inngå avtaler med praksislærere som kan gi god undervisning og veiledning av høy kvalitet til studentene. Samarbeidet med flere av praksislærerne strekker seg ofte tilbake til tiden før sammenslåing av PPU-utdanningene. Fagmiljøet anser et mangeårig samarbeid med de samme høyt kompetente lærere som svært verdifullt.

Høsten 2021 startet arbeidet med å implementere praksisavtaler mellom institusjon og praksissted. Universitetet i Bergen, via lektorsenteret, hadde allerede inngått avtaler med Bergen kommune og Vestlandfylkeskommune som PPU-KMD kunne bygge videre på. De nye praksisavtalene inngås mellom Griegakademiet – Institutt for musikk og praksissted.

Høsten 2022 var første semester med praksiskoordinering ut ifra de nye praksiskontraktene. Vi møtte flere utfordringer:

- **Hvem det skal kommuniseres med.** Å gå fra kontakt med hver enkelt praksislærer til å ha kontakt enten med en praksiskoordinator/rektor på praksisstedet og/eller direkte med praksislærer, alt etter hva praksisstedet selv ønsker, har til tider vært utfordrende og forvirrende, både for praksiskoordinator på PPU-KMD og for praksisfeltet.
- **Hvordan honoreres praksislærerne?** UiB betaler nå ut honorar til praksislærers arbeidsgiver istedenfor å betale de direkte som ansatte timelærere ved UiB. PPU-KMD kan dermed ikke si noe om hvor mye hver praksislærer får i direkte godtgjørelse for praksislæreroppdraget. Noen arbeidsgivere betaler ut honoraret i sin helhet til praksislærer, andre ingenting. Dette har i flere tilfeller skapt misnøye blant etablerte praksislærere.
- De nye praksisavtalene oppgir **antall praksisdager** (ut ifra forskrift om rammeplan for PPU) og ikke antall timer studenten skal ha i praksis slik praksislærerne er vant med. Dagene er videre definert ut til et visst antall timer ut ifra den generelle retningslinjen til PPU/lektorsenteret. Den komplekse praksiskoordinering ved PPU-KMD gjør det vanskelig å defineres i et visst antall dager.

Studieprogrammet har møtt på to større utfordringer utenfor vår kontroll når det gjelder praksisavtaler. (1) Inngåelse av en praksisavtaler med kulturskolene i og omkring Bergen. Kulturskolene er en av våre viktigste praksisarenaer, spesielt innenfor musikk. Når de ikke vil inngå en praksisavtale på lik linje som grunnskolene, står vi overfor en utfordring med at våre studenter i flere tilfeller ikke får den praksisen vi har lovet de, eller at de må ta til takke med løsninger som ikke er gode nok. (2) Bergen kommune har endret føringene for hvordan skolene kan betale ut honorar for

praksis til praksislærerne, som igjen har ført til at færre praksislærere er villige til å påta seg oppdraget da de ikke får utbetalt honorar.

1.7 PRAKSISLÆRERE

Nokut § 2-3 (7). For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring på praksisfeltet.

PPU-KMD har et bredt spekter av praksislærere. Antall praksislærere varierer fra år til år, ut fra antall studenter, deres bakgrunn og andre relevante forhold (som mulighet for avvikling av praksis i par eller små grupper i noen av praksisperiodene).

De to siste årene har PPU-KMD hatt følgende tall på aktive praksislærere:

- 2022/2023: 54
- 2023/2024: ca. 45

Det betydelig lavere antallet praksislærere studieåret 2023/2024 kan også ha sammenheng med utfordringene knyttet til inngåelse av nye praksisavtaler beskrevet ovenfor. Vi opplever at færre lærere og skoler ønsker å samarbeide med PPU-KMD etter at de nye praksisavtalene ble tatt i bruk. Uformelle signaler har gjort fagmiljøet oppmerksom at studieåret 2024/2025 kan situasjonen bli kritisk for deler av praksisavviklingen.

Å skaffe nye praksislærere krever god kommunikasjon mellom KMD og praksisskole/rektor/avdelingsleder. Det krever også at studiekonsulent og faglig praksiskoordinator orienterer seg om hvordan skoletilbudet i Bergen og Hordaland ser ut. Fagmiljøet praktiserer tett oppfølging av nye praksislærere, gjerne inkludert besøk på skoler for å se på hvilke fasiliteter som finnes for utøving av kunstfaget/musikkfaget. Med forholdsvis mange studenter blir jevnlig kontakt med praksisfeltet betydelig. Alle faglærerne er involvert i praksisbesøk, og i så måte får vi kontinuerlig oppdatert og relevant kunnskap om utvikling i praksisfeltet. En slik organisering av forbindelsen mellom PPU-KMD og praksisskoler er også en styrke med tanke på å bygge broer mellom pedagogikk, didaktikk og praksis.

1.8 FAGMILJØET

1.8.1 Fast ansatte

Nokut § 2-3 (4). Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet

Oversikt faglig ansatte på PPU-KMD 2023/2024:

2 førsteamanuensis i kunstfagpedagogikk i 100% stilling (46% undervisningsressurs)

1 førsteamanuensis i musikkpedagogikk i 100% stilling (46% undervisningsressurs)

1 førstelektor i musikkpedagogikk i 80% stilling (50% undervisningsressurs)

Nokut § 2-3 (2). Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse

Kompetansen til de fast ansatte er i tråd med NOKUTs tilsynsforordning. Den faste fagstaben består per 1. august 2023 av fire fast ansatte med en høyt relevant sammensetning av utdanning og førstekompetanse, med både utøvende musikk, visuell kunst, og kunstfaglig pedagogikk og didaktikk, som bakgrunn. I tillegg har tre av dem lang erfaring fra skoleverket. Denne svært profilerte og nokså unike sammensetningen av kunnskap og erfaring gjør at de fast ansatte dekker flere sider av både den pedagogiske og kunstfagdidaktiske kompetansen som PPU-KMD bygger på, også på tvers av emnene, og har mulighet til å samarbeide og utfylle hverandres undervisning.

1.8.2 Bemanning

Nokut § 2-3 (1). Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid, og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Programmet ble etter pålegg fra instituttledelsen i 2020 bemanningsmessig dimensjonert for 31 studenter (heltidsekvivalenter), med utgangspunkt i undervisningsressurs på 212%, i tillegg til gjestelærere brukt fast i noen av emnene. Dimensjoneringen krevde nedjusteringer i tilbudet på flere plan. Blant annet ble undervisning redusert med mellom 10-30% i de ulike emnene og ressursen til praksisbesøk på musikk ble halvert. Dette i tillegg til kuttet på 20% i antall arbeidstimer per praksisbesøk på hele programmet. I samme perioden ble de emneansvarlige pålagt å selv inngå, melde inn og følge opp lønnskontrakter med alle gjestelærerne, timelærerne og eksterne sensorer, uten at ressursen til administrativt arbeid ble økt. Dette har vist seg å være en svært tidskrevende og vanskelig oppgave, og har vekket mye frustrasjon i fagmiljøet.

Fra høsten 2023 disponerer de fast ansatte til sammen kun 188% undervisningsressurs til bruk på PPU-KMD. En av de har i tillegg de siste to årene vært frikjøpt i 20% og to har hatt forskningstermin i 6 og 12 mnd på ulike tidspunkt i den aktuelle femårsperioden. Avviklingen av undervisning, veiledning og vurdering har derfor krevd mye organisering og tilpasninger fra den faste undervisningsstaben, noe som har påvirket læringsmiljøet og arbeidsbelastningen negativt. Dagens situasjon ved programmet vurderes som ikke optimal når målet er å opprettholde eller øke kvalitet.

Fram til våren 2023 var grunnbemanningen ved programmet tilfredsstillende, grunnet en fast ekstra undervisningsressurs på 23% tilføyd programmet midlertidig fra 2021. Endring i sammensetning av fagstaben, der en førstelektorstilling (70% undervisningsressurs) ble erstattet med en førsteamanuensisstilling (46% undervisningsressurs) fra 1. august 2023, og der den ovennevnte ekstra ressursen forsvant fra samme dato, har resultert i fast underbemanning på ca. 25%. Flere hundre arbeidstimer må dekkes av midlertidig ansatte, som fagmiljøet har ansvar for å selv finne og lage avtaler med.

Fagmiljøet opplever bemanningssituasjonen som svært utfordrende.

1.8.3 Gjestelærere

Undervisning ved PPU for kunst, musikk og design krever en svært bred kompetanse. Studentene skal gjennom et omfattende antall temaer både i pedagogikk- og didaktikkemnene, slik beskrevet i [Forskriften om rammeplan for PPU utdanning](#), og som fagmiljøet vurderer som essensielle for å kunne utøve kunstfaglæreryrke på en profesjonell måte.

Et av viktige tiltak som muliggjør undervisning på høyt nivå i et så bredt spekter temaer som PPU-KMD krever, er bruk av gjestelærere som har spisskompetanse og kan bidra med kunnskap på høyt nivå i sitt fagfelt. Vår mangeårige erfaring er at studentgruppen på PPU-KMD ofte består av høyt utdannede og erfarne mennesker som har store forventninger til faglærere, både når det gjelder deres faglige kunnskap og formidlingsevne. Bruk av gjestelærere bidrar sterkt til sikring av kvaliteten i utdanningen. Hver av de fast ansatte har flere kompetanseområder som blir naturlige å bruke i undervisningen. I tillegg har vi faste samarbeidspartnere fra HVL og andre institusjoner som dekker utvalgte deler av pensum og den praktiske kompetansen vi ønsker at studentene utvikler. Variasjon i sammensetningen av undervisningsstaben sikrer at undervisning er av høy kvalitet, i større grad muliggjør bruk av varierte undervisningsformer og dekker ulike sider av den brede kompetansen en kunstfaglærerutdanning skal gi.

Fagmiljøet vurderer gjestelærere som en verdifull og høyst nødvendig del av læremiljøet. Vi ønsker å opprettholde samarbeidet med våre faste lærere både i pedagogikk og fagdidaktikk og håper å kunne etter hvert invitere flere eksterne faglærere som gjester for å imøtekomme behovene til utvikling av oppdatert kompetanse i forberedelse til yrket som er i stadig endring.

I tillegg til gjestelærere i teoretiske fag har vi også inn timelærere i instrumentspesifikk didaktikk (metodikk) som studentene i MUDI201 har. Dette er en mindre synlig del av den totale lærerstaben, men de vurderes likevel som en viktig ressurs for musikkstudentene.

1.8.4 Administrativ organisering

Nokut § 2-3 (3). Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse, med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet

PPU-KMD har sin organisatoriske tilhørighet under Griegakademiet – Institutt for musikk. Studieprogrammet ledes av programstyret som har ansvar for innhold, utvikling og kvalitetssikring av studiet. Programkoordinator har ansvar for daglig drift av programmet, sammen med studiekonsulent, som også har rolle som sekretær i programstyret. Programstyret møtes månedlig. Siden fagmiljøet er lite, består programstyret av samtlige fast ansatte, i tillegg til studentrepresentanter. I tillegg organiserer programkoordinator flere lærermøter hvert semester. Både programkoordinator og programstyrelederfunksjonen ruller mellom alle de fast ansatte på programmet. Fagmiljøet er fornøyd med denne organiseringsformen og ønsker å videreføre den fremover i uendret form.

PPU-KMD har en studiekonsulentressurs tilknyttet programmet. Oppgavefordelingen mellom studieadministrasjonen og de faglig ansatte som utfører administrativt arbeid (programstyreleder, programkoordinator) følger retningslinjer utarbeidet av instituttledelsen i 2020. Etter en utfordrende treårsperiode i 2019-2021 med fem ulike studiekonsulenter, har situasjonen stabilisert seg i 2022 og vi har fått en svært god støtte fra administrasjonen. Vi ser at en studiekonsulent som har erfaring,

forståelse for programmets egenart, kjennskap til organisering av praksis og til de ulike systemene ved UiB er en viktig og nødvendig ressurs både for driften av programmet og avvikling av praksis.

Det kontinuerlige kvalitetsarbeidet som foregår i programstyret og med utgangspunkt i UIBs kvalitetssystem er en viktig del av den administrative organiseringen som både utvikler studiet og ivaretar hensyn til medbestemmelse og medvirkning, viktige ledd i tydelig faglig ledelse.

1.8.5 Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Nokut § 2-2 (6). Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Nokut § 2-3 (5). Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

De faglig ansatte på programmet er aktive både som utøvere og forskere, og resultatene av FoU-arbeidet er i tråd med kravene som beskriver denne aktiviteten i NOKUTs tilsynsforordning.

Relevante FoU og KU prosjekter fra den siste femårsperioden, der medlemmene av fagmiljøet fra PPU er ledere:

- [CABUTE](#) – et 6-årig prosjekt (2021-2026) for forskningsbasert utvikling av lærerutdanning i Uganda, finansiert av NORAD og NORHED-II-programmet.
- [Kromatikk](#) - et forprosjekt om mangfold i kunsthøgskolen, et kompetanseutviklingsprosjekt for fagpersonale og studenter på tvers av kunst, musikk og design, finansiert av KMDs strategiske midler 2021.
- [Arkadia](#) – et kunstnerisk utviklingsprosjekt med pastoralen som optikk, finansiert av KMDs strategiske midler 2022.
- [Skapende aktiviteter i instrumentalundervisning](#) – et forprosjekt med fokus på hvordan komponering i form av skaping og notasjon av egne musikkstykker kan påvirke utvikling av musikalsk forståelse og kreativitet hos instrumentalelever i kulturskolen, finansiert av Humaniora Strategien 2018-2022 (UiB).
- [Skrive – lese – spille. Musikk literacy i instrumentalundervisning](#) – et prosjekt knyttet til etablering av et nordisk nettverk med fokus på forskning innen musikk literacy, finansiert av KMDs strategiske midler 2023.

I 2021 opprettet fagmiljøet en forskergruppe tilknyttet programmet, [ULK – undervisning og læring i kunsthøgskolen](#), som arbeider for å utvikle ny kunnskap i og stimulere til refleksjon over undervisning og læring i visuell kunst og musikk. De faglig ansatte har den siste femårsperioden publisert flere artikler i fagfelleverderte tidsskrifter, bidratt på nasjonale og internasjonale konferanser, og aktivt deltatt som kunstnere, musikere og pedagoger i ulike former for kunstnerisk og faglig aktivitet ved KMD og i andre sammenhenger. Dette gjenspeiler seg i studietilbudet på ulike måter: noen av emnene kobles direkte eller indirekte til forskningsprosjektene, relevante forskningsresultater brukes som pensum, studentene inviteres å aktivt delta i forskningsseminarer, m.m.

Vi ønsker her å nevne at det er flere nasjonale og internasjonale nettverk som UiB ikke kan knyttes til grunnet manglende musikkpedagogisk utdanning på masternivå. Disse er blant annet: Network for Nordic research in music education, Nordisk nettverk for kulturskolerelatert forskning og Norsk nettverk for musikkpedagogisk forskning.

2 | KVALITETSSYSTEMET OG STUDIEPROSESSER

2.1 INNTAKSKVALITET

PPU-KMD følger de generelle opptakskriteriene slik spesifisert i [Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning, §6](#). Opptakskravene varierer noe i de to studieretningene, først og fremst grunnet ulik lengde og organisering av bachelorutdanningen i henholdsvis musikk, kunst og design. Studenter som går på det 4-årige bachelorprogrammet i utøvende musikk eller komposisjon kan søke om opptak til PPU-KMD som en integrert del av deres bachelorgrad, da som valgfag 3. og 4. studieår. Denne muligheten har ikke studenten på bachelorprogrammene i kunst og design da disse kun går over 3 år.

Alle søkere vurderes på formell kompetanse av studieadministrasjonen. I tillegg vurderes søkere på kunst og design på innsendt portfolio av fagmiljøet, hvor aktuelle kandidater blir kalt inn til et intervju. På musikk kalles alle kvalifiserte søkere inn til intervju.

2.2 INTERVJU SOM SUPPLERENDE TILTAK

Opprinnelig var intervju en integrert del av opptaksprosessen på PPU ved Kunsthøgskolen i Bergen, mens PPU for utøvende musikk eller komposisjon ved Griegakademiet baserte opptaket kun på vurdering av innsendte vitnemål. I 2021 bestemte fagmiljøet for å inkludere intervju i opptaksprosessen for alle aktuelle søkere. Under pandemien ble en digital løsning prøvd ut, noe som er videreført etter pandemien.

Intervju har en svært begrenset funksjon som en *formell* del av opptaksprosedyren. Fagmiljøets inntrykk er imidlertid, styrket av positive tilbakemeldinger fra studentene, at intervju som en integrert del av opptaksprosessen har bidratt til økt rekruttering.

- Studentene opplever at de blir sett, og at intervju gjør opptaksprosessen mer «seriøs» i deres øyne
- De får mulighet til å stille spørsmål og informasjonen de får kan føre til at de velger PPU på KMD framfor andre tilsvarende utdanninger
- PPU KMD skiller seg fra andre tilsvarende utdanninger ved at man kan møte fagmiljøet og bli litt kjent med undervisere allerede under opptaket
- Fagmiljøet får et inntrykk av hver enkelt søker, deres motivasjon og forutsetninger for studiet, og kan bistå studieadministrasjonen i opptaksprosessen om søkerantallet skulle være betydelig høyere enn antall plasser.

Den digitale løsningen har gjort det mulig å ha en samtale også med studenter som på opptakstidspunktet befinner seg i andre landsdeler eller i utlandet. I tillegg er løsningen tidsbesparende for fagmiljøet. Vi vurderer den helhetlige opptaksprosessen som god og ønsker å videreføre den i nåværende form.

2.3 REKRUTTERING

Fagmiljøet ved PPU-KMD er svært opptatt av å sikre god rekruttering. Vi har jevnlig jobbet med å øke synlighet av vår utdanning. Fokuset de siste to årene ble først og fremst rettet mot interne søkere, nylig uteksaminert fra KMD. Dette har tilsynelatende gitt gode resultater som har vist seg i tallene for 2023.

Opptakstillene viser at plassene på programmet ikke har blitt fylt opp den siste femårsperioden. Dette samsvarer med nedgangen i antall søkere til lærerutdanninger generelt. Det er viktig å påpeke at mens noen av PPU-utdanningene de siste årene har hatt svært lave studenttall, har PPU-KMD klart å fylle opp rundt 90% av plassene. Utrekningen av studentplasser gjøres i heltidsekvivalenter, så det er også viktig å få frem at det faktiske antall studenter i noen studieår kan være mye høyere enn antallet heltidsekvivalenter skulle tilsi (totalt 31 stk.). Studieåret 2023/2024 viser dette da så godt som alle musikkstudentene valgte deltidsstudium, noe som resulterer i at enkelte emner har opp mot 40% flere studenter enn vanlig.

En av utfordringene ved rekruttering til PPU-utdanning er at den retter seg mot en annen målgruppe enn de fleste andre utdanningene ved KMD og UiB ellers. Våre potensielle søkere er personer som ofte allerede jobber i skoleverket og i kulturliv, som har fullført kunstfaglig utdanning og som ønsker formell pedagogisk kompetanse. Vi jobber aktivt med å nå denne gruppen, men kan i begrenset grad benytte oss av mer generelle rekrutteringstiltak i regi av UiB sentralt eller KMD, som først og fremst retter seg mot elever ved videregående skoler.

Vi håper at videreføring av eksisterende tiltak og aktivt arbeid med utvikling av en mer permanent rekrutteringsstrategi kan sikre gode søkertall fremover. Det er også viktig å arbeide videre med utviklingen av en strategi som er robust og forutsigbar, men samtidig fleksibel i møte med ny teknologi og endringer i hvor og hvordan man best når ut til aktuelle søkere. Dette vil ikke bare bidra positivt med å rekruttere flere søkere, men kan også virke positivt til mangfold og inkludering i studentgruppen. Vi ser at det å ha en mangfoldig sammensetning av studentgruppen, for eksempel når det gjelder alder og bakgrunn, har positive ringvirkninger for læringsmiljøet. Dette er også i tråd med Kunnskapsdepartementets ambisjoner om økt mangfold i profesjonsutdanningene, og med samfunnets behov for økt fleksibilitet og mobilitet i arbeidsmarkedet.

2.4 OPPTAKSTALL

Søkertallene de siste fem årene (Tabell 3) har holdt seg forholdsvis stabilt. Svingningene kan delvis ha vært forårsaket av pandemien som preget store deler av denne femårsperioden. Som tidligere nevnt har PPU-KMD til sammen 31 studieplasser, 14 på musikk og 17 på kunst og design.

Søkertall	2019	2020	2021	2022	2023
PPU i kunst, musikk og design	79	87	95	87	93
i utøvende musikk	47	40	63	50	45
for kunstnere og designere	32	47	32	37	48

Tabell 3. Søkertall til PPU-KMD

Søkertallene i tabell 3 gir kun en del av bildet. PPU-KMD har lokalt opptak, så i tallene som presenteres tas det ikke høyde for hvor søkeren har PPU-KMD på sin prioriteringsliste over aktuelle studier. Tabell 3 viser dermed alle som har sendt inn søknad, kvalifisert/ikke-kvalifisert, interessert/ikke-interessert.

Tallene i både tabell 3 og tabell 4 viser antall søknader og ikke antall personer som har søkt. Om en person har søkt på både heltid og deltid vises dette dermed som to søkere.

Tabell 4 viser en oversikt over antall kvalifiserte søknader til PPU-KMD. Sammenligner vi disse tallene med tallene i tabell 3 ser vi en tendens til samme svingninger i antall.

Kvalifiserte søkere	2019	2020	2021	2022	2023
PPU i kunst, musikk og design	40	46	42	43	57
i utøvende musikk	29	22	28	30	30
(eksisterende deltid PPU-MUS)			7		
for kunstnere og designere	11	24	14	13	27
(eksisterende tilbake fra permisjon)			6		

Tabell 4. Antall godkjente søkere ved PPU-KMD

Fagmiljøet har aktivt jobbet med å øke søkertall fra kunst- og designfeltet (se neste underkapittel), noe som har gitt gode resultater og et betydelig høyere antall søkere til dette PPU utdanningsløpet i 2023 (Tabell 4).

I tabell 5 som viser antall tilbud om studieplass, er antallet oppgitt i heltidsekvivalenter, og det kan se ut som at det er rundt halvparten av kvalifiserte søknader som har fått tilbud. I realiteten gis nesten alle personer som har søkt tilbud om studieplass. Dette henger igjen sammen med forskjellen på antall personer og antall søknader, som beskrevet over.

Tilbud	2019	2020	2021	2022	2023
PPU i kunst, musikk og design	26	33	37	28	30.5
i utøvende musikk	10.5	11.5	20.5	18	13.5
(eksisterende deltid PPU-MUS)	3.5	4	3.5	0	0
for kunstnere og designere	11	15.5	10	10	17
(eksisterende tilbake fra permisjon)	1	2	3	0	0

Tabell 5. Antall heltidsekvivalenter som har fått tilbud om plass ved PPU-KMD

Tabellene 5 og 6 viser noe frafall av studenter som fikk tilbud om studieplass i forhold til det faktiske antallet som begynte på utdanningen. Vi ser to hovedgrunner til dette: (1) en eller flere søkere har også fått tilbud om studieplass ved en annen institusjon og har takket nei til tilbudet om studieplass ved PPU-KMD (utdanningsinstitusjonene som tilbyr PPU for kunstfag har ulike opptaksrutiner utenfor samordna opptak, så en student kan ha takket ja til tilbud om studieplass ved PPU-KMD, før hen har fått tilbud om studieplass ved en annen utdanningsinstitusjon); (2) en eller flere søkere har endret fra heltid til deltid, noe som gir utslag i antall heltidsekvivalenter.

Status studenttall 1. sept	2019	2020	2021	2022	2023
PPU i kunst, musikk og design	24	27.5	21.5	24.5	29.5
- i utøvende musikk	12	7.5	10.5	12	9.5
(eksisterende deltid PPU-MUS)	3	4	2.5	6.5	2.5
- for kunstnere og designere	9	14	6.5	12.5	15.5
(eksisterende tilbake fra permisjon)	0	2	2	4	2.5

Tabell 6. Antall heltidsekvivalenter som begynte på PPU-KMD ved studiestart

Årene der det var ledige plasser ved studiestart, ble det gjennomført supplerende opptak i august. Både instituttledelsen og fagmiljøet ser viktigheten av å fylle opp ledige plasser og aktivt søker etter muligheter for å sikre en jevnlig god rekruttering.

Flere av årene kom det tilbake studenter fra permisjon vårsemesteret. For eksempel mens høsten 2021 var det 21.5 heltidsekvivalenter registrert på PPU, var det 26.5 våren 2022 (tall fra programevaluering vår 2022).

2.5 GJENNOMFØRING

Noen av tabellene nedenfor opererer med to studieprogramkoder. PPU-MUS er koden for det nye programmet etter sammenslåing og for PPU-musikk før sammenslåing. PPU-KMD viser tall for PPU-kunst og design før sammenslåing. Tallene for 2020 tar for seg begge studieprogrammene, da noen av studentene hadde forsinket studieprogresjon og gjennomføring ble registrert under studieprogramkoden fungerende før sammenslåing. Videre refererer PPU-MUS til det nye programmet i kunst, musikk og design.

År	KODE	Planlagte stp	Gjennomførte stp	% gjennomført av planlagt	Planlagte heltidsekv.	Gjennomførte heltidsekv.	Diff planlagte/ gjennomf. heltidsekv.
2023	PPU-MUS	1245	1245	100%	20,75	20,75	0
2022	PPU-MUS	960	810	84,4%	16	13,5	-2,5
2021	PPU-MUS	1 515	1 395	92,1%	25,25	23,25	-2
2020	PPU-MUS	795	720	90,6%	13,25	12	-1,25
	PPU-KMD	420	375	89,3%	7	6,25	-0,75
	Total	1 215	1 095	90,1%	20,25	18,25	-2

Tabell 7. Gjennomføring vist i tall fra studiepoengproduksjon og heltidsekvivalenter, årene 2019-2023

Tabell 7 viser at studiepoengproduksjon har ligget på ca. 90% og har holdt seg nokså stabilt i den undersøkte perioden, med unntak av 2022. Også våren 2019 var gjennomføringsprosent på over 90% både på PPU-musikk og PPU- KMD. Disse tallene presenteres ikke her, siden de ikke gjelder den aktuelle femårsperioden, men de underbygger den generelle tendensen.

Det er ikke alle av studentene som følger undervisningen gjennom studieåret, som også tar eksamen (grunnen kan være permisjon, sykdom, o.l.). Mens tabell 7 beskriver gjennomføring med bakgrunn i det totale antallet studenter, viser tabellen nedenfor (tabell 8) strykprosenten i de ulike emnene og tar for seg kun studentene som faktisk tok eksamen.

År	Termin	EMNEKODE	Bestått	Stryk
2020	VÅR	KDDI201-0	100,00 %	
		KDDI202-0	100,00 %	
		KMDPED201-0	75,00 %	25,00 %
		KMDPED202-0	93,75 %	6,25 %
		MUDI201-0	100,00 %	
		MUDI202-0	81,82 %	18,18 %
		MUPED201-0	100,00 %	
		MUPED202-0	100,00 %	
			92,55 %	7,45 %
	HØST	KMDPED201-0	100,00 %	
		KMDPED202-0	100,00 %	
		MUDI202-0	66,67 %	33,33 %
				70,00 %
	Total 2020			90,38 %
2021	VÅR	KDDI201-0	100,00 %	
		KDDI202-0	100,00 %	
		KMDPED201-0	100,00 %	
		KMDPED202-0	95,45 %	4,55 %
		MUDI201-0	100,00 %	
		MUDI202-0	90,91 %	9,09 %
				98,26 %
	HØST	KMDPED201-0	100,00 %	
		KMDPED202-0	100,00 %	
		MUDI201-0	100,00 %	
				66,67 %
Total 2021			97,46 %	2,54 %
2022	VÅR	KDDI201-0	100,00 %	
		KDDI202-0	66,67 %	33,33 %
		KMDPED201-0	87,50 %	12,50 %
		KMDPED202-0	90,91 %	9,09 %
		MUDI201-0	75,00 %	25,00 %
		MUDI202-0	83,33 %	16,67 %
				87,14 %
	HØST	KDDI202-0	100,00 %	
		KMDPED201-0	50,00 %	50,00 %
		MUDI201-0	40,00 %	60,00 %
				50,00 %
Total 2022			83,33 %	16,67 %
2023	VÅR	KDDI201-0	80,00 %	20,00 %
		KDDI202-0	100,00 %	
		KMDPED201-0	100,00 %	
		KMDPED202-0	100,00 %	
		MUDI201-0	90,00 %	10,00 %
		MUDI202-0	91,67 %	8,33 %
				96,26 %
Total 2023			96,26 %	3,74 %

Også her ser vi et forholdsvis stort sprik mellom resultatene for 2022 med strykprosent på over 16% og de øvrige årene, der strykprosenten ligger på under 10%. En mulig forklaring kan være pandemien som preget store deler av undervisningsperioden i forkant av våren 2022, som er eksamensperiode for studentene som begynte høsten 2020 på deltid.

Når det gjelder praksisemner så har alle studentene på begge studieretningene bestått alle obligatoriske praksisemnene. Gjennomføringsprosenten er derfor 100% for samtlige i hele perioden.

Tabell 8. Strykprosent vår 2020-vår 2023.

Gjennomføringstid for studenter som fullførte PPU-KMD i den aktuelle perioden fordeler seg slik:

Start 2019						
NSD nivå	Studieprogram	Heltid på 2 sem	Heltid på 3 sem	Deltid på 4 sem	Deltid på 5 sem	Grand Total
Årsstudium	PPU-KMD	6				6
	PPU-MUS	1	2	8	2	13
Grand Total		7	2	8	2	19
Start 2020						
NSD nivå	Studieprogram	Heltid på 2 sem	Heltid på 3 sem	Deltid på 4 sem	Deltid på 5 sem	Grand Total
AR Årsstudium	PPU-MUS	12		5	5	22
Grand Total		12		5	5	22
Start 2021						
NSD nivå	Studieprogram	Heltid på 2 sem	Heltid på 3 sem	Deltid på 4 sem	Deltid på 5 sem	Grand Total
AR Årsstudium	PPU-MUS	4		12		16
Grand Total		4		12		16
Start 2022						
NSD nivå	Studieprogram	Heltid på 2 sem	Heltid på 3 sem	Deltid på 4 sem	Deltid på 5 sem	Grand Total
AR Årsstudium	PPU-MUS	6				6
Grand Total		6				6
Start 2019-2022						
NSD nivå	Studieprogram	Heltid på 2 sem	Heltid på 3 sem	Deltid på 4 sem	Deltid på 5 sem	Grand Total
AR Årsstudium	PPU-KMD	6				6
	PPU-MUS	23	2	25	7	57
Grand Total		29	2	25	7	63

Tabell 9. Gjennomføringstid for studenter som fullførte.

Oversikten tar ikke med deltidsstudenter som fullføre i 2020 (de begynte i 2018), så det totale antallet studenter som har fullført studiet i løpet av denne femårsperioden er noe større. I 2022 er det 6 heltidsstudenter som fullførte. Åtte deltidsstudenter som startet i 2022 skal etter planen være ferdig våren 2024.

2.6 FRAFALL

PPU i kunst, musikk og design	Startkull 2019	Startkull 2020	Startkull 2021	Startkull 2022
Fullført	15,5	18,5	11,5	6 (5,5 er fortsatt aktive, deltid)
Frafall etter 1. sept	7	2	4,5	2

Tabell 10. Frafall i perioden 2019-2022 (i heltidsekvivalenter).

En av hovedgrunnene til frafall underveis i studiet (tabell 10) er knyttet til utfordringene studentene har med å kombinere PPU og jobb. Fagmiljøet har innført flere tiltak for å gi mest mulig forutsigbarhet i løpet av studieåret, som vi håper tillater langtidsplanlegging:

- Faste undervisningsdager gjennom hele utdanningsløpet.
- Lik tredelt struktur hvert semester: 6 uker undervisning, 6 uker praksisperiode, lese/skrive/eksamensperiode.
- Å utvise skjønn i gyldig fravær større enn 20%, som er den formelle grensen til å miste eksamensrett.
- Publisering av oversikter over aktivitetene for hele studieåret, inkludert alle eksamensdatoer, ved studiestart.
- Veiledning etter avtale på tidspunkt som passer studentene.
- Noe valgfrihet til å velge eksamensdag ved praktisk eller muntlig eksamen som går over flere dager.
- Avvikling av praksis der studenten bor, hvis det lar seg gjennomføre organisatorisk (gjelder studenter som pendler eller som ønsker å gjennomføre praksis på et sted de bor til vanlig).

Praksisperioden er den minst fleksible delen av studiet. Studentene må tilpasse seg til praksislærerens timeplan. Det er krav om 100% oppmøte. Det er heller ikke alltid mulig å gi studentene informasjon om praksisdager og tider lang tid i forveien. Praksiskoordinator har som mål å ha praksisavtalene klare så tidlig som mulig i semesteret, men å sikre praksisplasser til alle er en sammensatt og krevende oppgave som tar tid.

Forholdsvis mange av våre studenter jobber som frilansere. Når studiet kolliderer med planer om et større kunstnerisk/musikalsk oppdrag, eller når studenten får tilbud om drømmejobben, vil de fleste velge å søke permisjon eller slutte på PPU, er vår erfaring. Fagmiljøet har ikke mulighet til å påvirke denne typen valg, som resulterer i at vi mister noen studenter i løpet av studieåret.

En annen studentgruppe der vi har erfart frafall og lengre permisjoner hos, er "godt voksne" studenter som har både familie og fast jobb. De er motivert til å ta PPU som en form for etterutdanning, men erfarer underveis at å kombinere jobb, familieliv og studiene er mer krevende enn de hadde trodd på forhånd. Dette er heller ikke en grunn til frafall som fagmiljøet kan påvirke.

Sykdom og endring i livssituasjonen har også blitt nevnt som grunner til frafall underveis i studieløpet, i tillegg til språklige utfordringer hos noen av de utenlandske studentene.

Fagmiljøet ønsker å utrede ulike former for organisering av utdanningen, og om endringer i strukturen ville bidra til å kunne kombinere studier, familie og jobb på en bedre måte.

2.7 STUDENTMEDVIRKNING

Fagmiljøet jobber aktivt med å sikre en høy grad av studentmedvirkning i utvikling av PPU programmet. Målet er å kunne påvirke og forbedre studenttilværelsen både med tanke på faglig kvalitet og miljømessige og sosiale forhold. Både formelle og uformelle arenaer brukes for å involvere studentene i kvalitetsarbeidet:

- StuGA (Studentorganisasjonen på Griegakademiet) – Griegakademiets studentutvalg, der de ulike studieprogrammene ved Griegakademiet er representert.
- Studentrepresentant på PPU-KMD – velges hvert år, deltar i programstyremøter, samtaler med ekstern fagfelle, m.m., og fungerer ellers som et kommunikasjonsledd mellom studentene og fagstaben, når studentene ønsker å forbli anonyme.
- Studentevalueringer – nettbaserte undersøkelser utarbeidet av fagmiljøet, med spørsmål tilknyttet faglig innhold i hvert emne, samt organisering og informasjonsflyt på PPU.

- Studentmentorordningen - mentorordningen er et tiltak utarbeidet for at «studenter ved UiB raskt skal finne seg til rette og trives på sitt lærested, slik at de kan mestre studiene og de faglige utfordringene» (www.uib.no). PPU har gode erfaringer med mentorordningen de siste årene. Fagmiljøet har kontinuerlig dialog med studentmentor om forhold som vi kan påvirke eller tilrettelegge.
- Uformelle samtaler med henblikk på tilbakemelding i forbindelse med undervisning.

Både de formelle og uformelle tilbakemeldingene brukes aktivt i utvikling av PPU utdanningen. Flere av de mindre endringene som innføres på programmet hvert år tar utgangspunkt i innspill fra studentene. Studentrepresentant har hatt en viktig rolle som studentenes stemme på programstyremøtene og ved flere anledningen bidratt med informasjon av stor betydning for arbeidet med utvikling av PPU. Vi jobber også kontinuerlig med å forbedre informasjonsflyten, gjøre kommunikasjonsplattformen MittUiB mer brukervennlig og være tilgjengelig for studentene når de måtte trenge oss.

Studentevalueringer som gjennomføres hvert semester har vært en viktig informasjonskilde. Spørsmålene er formulert på en måte som sikrer at fagmiljøet og studieadministrasjonen får informasjon om studentenes mening om:

- Studieveiledning
- Studiestruktur
- Læringsmiljø
- Informasjonsflyt og kommunikasjon
- Innhold
- Pensum
- Rammefaktorer
- Undervisningsformer

Svarprosenten har vært varierende og det ble gjort flere grep for å øke antall besvarelser. Høsten 2023 var svarprosenten på ca. 44%, noe vi mener er tilfredsstillende for å kunne bruke svarene til videre arbeid med studiet.

Utforming av spørreskjemaet ble endret underveis, for å sikre mest mulig relevant informasjon og for å øke svarprosenten. Dette har gjort direkte sammenligning av resultatene i hele femårsperioden utfordrende. En gjennomgang av besvarelsene (både tall og utfyllende kommentarer) viser en forholdsvis høy grad av tilfredshet med de fleste punktene nevnt ovenfor, i de ulike emnene. Det store flertallet av resultatene har plassert seg mellom 4-5, på en skala fra 1-5, der 5 er høyest grad av tilfredshet. Noen faktorer lå nærmere midten noen av årene (tallet 3: verken enig eller uenig). Informasjonen fra studentevalueringene har vært aktivt brukt til å innføre endringer (i form av justeringer i undervisnings- og eksamensformer, pensum, tidspunkt for eksamen, osv). Den digitale plattformen MittUiB er det svake punktet hvert år og er den eneste faktoren som har mottatt kritikk nokså jevnlig, men utfyllende kommentarer peker på mer generelle utfordringer med brukervennligheten av portalen og det digitale informasjonssystemet som helhet, noe som fagmiljøet kan påvirke i liten grad.

3 EVALUERINGER OG FAGFELLEVRDERING

Nokut § 4-1 (5). Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Evalueringer av emner og program i henhold til kvalitetssystemet

PPU programmet har tatt i bruk [Universitetet i Bergens kvalitetssystem](#) som ble innført i 2018. Systemet har nå blitt godt innarbeidet i fagmiljøet. Hvert emne har de siste fire årene blitt vurdert av den emneansvarlige i form av en egevaluering av emnet. Fra våren 2021 har fagmiljøet gjennomført evaluerende spørreundersøkelse blant studentene hvert semester, med spørsmål knyttet både til faglig utbytte, undervisningsformer, tilgjengelighet av fagstaben, informasjonsflyt og det sosiale miljøet på programmet. Sammendraget av egevalueringene og de viktigste tendensene fra spørreundersøkelsenes resultater blir hvert år brukt til å gjennomføre en årlig programevaluering, til tider med studentevalueringens resultater fra året før.

Fagmiljøet har bemerket at fristen for både egenrevalueringene og for den årlige programevalueringen kommer relativt tidlig i semesteret, før emnene er ferdig gjennomført, og før vi har fått resultatene fra studentevalueringen og fra eksamen. Dette opplever vi som en uheldig faktor som svekker validiteten av både emne- og programevalueringene.

Den 3-årige evalueringen som ble planlagt gjennomført i 2021 ble utsatt av to grunner: (1) programmet var fortsatt i etableringsfasen, med store tilpasninger og endringer fra år til år for å imøtekomme behovene til studentene både på musikk, kunst og design; og (2) pandemien som preget store deler av perioden, noe som var svært utfordrende på et program der praktisk arbeid og fysisk kontakt med skoleelever er en viktig del av utdanningen. Programstyreleders vurdering er imidlertid at gjennomføring av egevalueringene på emne- og programnivå, studentevalueringene og det uformelle kvalitetsarbeidet imøtekommer kravene fra kvalitetssystemet i en stor grad og har sikret kontinuering kvalitetsarbeid ved programmet.

3.1 FAGFELLERAPPORTER

Signe Kalsnes (NMH) ble oppnevnt som ekstern fagfelle ved Fakultet for kunst, musikk og design ved Griegakademiet – Institutt for musikk, for perioden august 2021 tom. desember 2024. Av ulike grunner har ikke arbeidet kommet i gang før våren 2022. Signe Kalsnes har utarbeidet tre svært grundige rapporter. Konklusjonene presenteres nedenfor. Rapportene legges ved som vedlegg (vedlegg 1, 2 og 3).

3.1.1 Første rapport

I den første rapporten som ble levert i mars 2022 ble ekstern fagfelle bedt om å vurdere studieplanen for PPU-programmet med fokus på:

- sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) på program- og emnenivå (med unntak av praksisemner)
- sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene

Evalueringen ble foretatt med utgangspunkt i studieplanen, emneplanene for alle pedagogikk- og didaktikk-emnene med tilhørende undervisningsplaner og litteraturoversikter, samt

egenevalueringene fra programstyret og de emneansvarlige for 2021 og 2022. I rapporten ble det presentert følgende anbefalinger:

Anbefaling 1: en studieplanrevisjon som innebærer færre LUB-beskrivelser totalt, ved at LUB-beskrivelsene på program-nivå gjennomgås og fordeles hensiktsmessig på pedagogikk- og fagdidaktikk-emnene. Alternativt - dersom det fortsatt er ønskelig med egne LUB-formuleringer i de ulike emnene - er det behov for en gjennomgang som sikrer at den kompetansen som beskrives på program-nivå bedre ivaretas og fremstår som gjenkjennelige i beskrivelsene på emne-nivå.

Anbefaling 2: Det bør vurderes om det kan defineres flere og varierte arbeidskrav som både utvikler og gjør det mulig å vurdere flere sider av fagkompetansen som er definert i læringsutbytte-beskrivelsene.

Anbefaling 3: Å bedre organiseringen av programmet.

På bakgrunn av samtale med studenter og lærere på programmet og selvevalueringene fått tilgang til, fremstår det som nødvendig å raskt endre organiseringen av undervisningen for heltidsstudiet for bedre å sikre faglig progresjon og hensiktsmessig fordeling av arbeidsmengde og evalueringer/eksamener gjennom studiet. Skal det være noen hensikt i å dele både pedagogikk og fagdidaktikk i 15 stp-emner, må det også være mulig å avslutte 201-emnene underveis i studieforløpet. Det er imidlertid grunn til å diskutere hvorvidt det er hensiktsmessig - for et så kort og intensivt studium som PPU - å gjennomføre del-eksamener underveis i studiet. Alternativet kan være å utarbeide en helhetlig plan som samler arbeidskravene i de ulike emnene, og i tillegg gjennomføre avsluttende eksamen i slutten av studiet, der studentens helhetlige kompetanse vurderes. Det bør også vurderes om noen av arbeidskravene kan gjøres felles for pedagogikk og fagdidaktikk-emnene for å sikre god helhet og sammenheng i studiet. Hensiktsmessig organisering av programmet er avgjørende både for den kompetansen studentene utvikler, og for student-gjennomstrømmingen i programmet (Rapport 1, s. 9).

3.1.2 Andre rapport

Den andre rapporten ble levert i mars 2023. Bestillingen var å vurdere:

- sammenhengen mellom læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis
- rekruttering, frafall, studentenes gjennomføring og eksamensresultater

I rapporten ble det presentert følgende anbefalinger:

Anbefaling 4: Studieplanens emnebeskrivelser for praksis bør suppleres med både arbeidskrav og informasjon om at studenten vurderes i forhold til forventet læringsutbytte. Det bør videre fremgå hvilke prosedyrer som gjelder om en student står i fare for ikke å bestå praksis, hvordan ny vurdering gjennomføres, og hvor mange forsøk studenten har på å gjennomføre praksis.

Anbefaling 5: Det bør gjøres en vurdering hvorvidt det vil være mer hensiktsmessig om studentene leverer en avsluttende praksisrefleksjon/ praksisrapport som grunnlag for den endelige vurderingen i praksis.

Anbefaling 6: Utforming av mer likelydende læringsutbyttebeskrivelser for praksis i musikk og kunst/design, der beskrivelsene i større grad samsvarer med tilsvarende beskrivelser for den samlede kompetansen de ferdigutdannede kandidatene forventes å inneha (LUB på programnivå).

Anbefaling 7: Utforming av ett felles praksisdokument som formaliserer alle sider ved praksis og som tydeliggjør det felles ansvaret som UH-institusjonen og praksisfeltet har for studentenes profesjonsutvikling i PPU. Det anbefales også at praksisdokumentet inneholder en utvidet rolle- og ansvarsbeskrivelse.

Anbefaling 8: Å få frem tall som differensierer mellom heltids-studenter og deltidsstudenter, mellom studieretningene - musikk og kunst/design, og i tillegg tall som viser kjønnsfordelingen på søkere, godkjente søkere og studenter tatt opp til studiet - relatert til både studieretning og til heltid/deltid.

3.1.3 Tredje rapport

Den tredje rapporten ble levert i november 2023. Bestillingen var å se på læringsmiljø og studentinvolvering. Grunnlaget for rapporten var:

- Samtaler om kvalitetsutviklingen av programmet med programstyreleder, programstyret og lærere på PPU
- Samtale med instituttleder Randi Rolvsjord og visedekan Åsil Bøthun om programmet
- Samtaler med studentene på PPU programmet fra både musikk, kunst og design
- Studentevalueringer fra perioden 2021-2023, egenevalueringer fra emneansvarlige og egenevalueringer av PPU programmet fra perioden 2020-2023.

Rapporten bemerker en lav svarprosent på studentevalueringene, og et gjennomgående behov for en større revisjon av organiseringen av PPU heltid, som synes å være problematisk på flere plan.

Signe Kalsnes konkluderer med at:

Programevalueringene bærer preg av at det er god dialog mellom de faglig ansatte, programstyret og studentene på PPU-programmet, og at programstyret tar innspillene fra studentene på alvor og viser en positiv vilje til stadig å gjøre forbedringer i programmet og dermed styrke læringsmiljøet til studentene (Rapport 3, s. 7).

Anbefaling 9: Studentevalueringene i PPU bør varieres både mht. form, innhold og når og hvordan de gjennomføres, for å øke svarprosenten.

Anbefaling 10: ekstern fagfelle ber institutt- og fakultetsledelsen om at programstyret møter forståelse og støtte for de tiltakene som foreslås i det planlagte revisjonsarbeidet og dokumenteres som nødvendige for å utvikle studentenes læringsmiljø og studiekvalitet i positiv retning. Det nevnes spesielt endringer knyttet til hele strukturen av PPU programmet, slik at logisk progresjon for heltidsstudentene ivaretas i større grad, med mulighet for sammenslåing av emner i større enheter.

Anbefaling 11: ekstern fagfelle mener at «forslaget om å utrede en modell for en treårig kunstfaglig master med integrert PPU interessant, i og med at en slik modell kan bidra til mer ro i PPU-studiet og til å styrke studentenes utvikling av lærerprofesjonalitet, ved at undervisningen kan legges over lengre perioder enn tilfelle er i dag.»

Anbefaling 12: Gjennom arbeidet med revidering av PPU-studieplanen vil det være hensiktsmessig å vurdere detaljeringsgraden og behovet for tydelig informasjon om studiets innhold, organisering, arbeids-, eksamens- og vurderingsformer opp mot behovet for fleksibilitet som muliggjør (raske) endringer innenfor studiet når dette viser seg nødvendig og uten at slike må medføre studieplanendringer som er mer tidkrevende prosesser.

3.1.4 Gjennomførte og planlagte tiltak

Fagmiljøet har satt seg grundig inn i de svært omfattende og informative rapportene. Dette har resultert i avgjørelsen om å forberede en større revisjon av hele PPU programmet, etter at den 5-årige evaluering godkjennes. På denne måten kan vi både ta tak i problemene knyttet til beskrivelsene i studieplanen på program- og emnenivå, utfordringene knyttet til strukturen, og vurderingsformene, i tråd med anbefalingene gjengitt ovenfor. Arbeidet skal etter planen ferdigstilles i oktober 2024 i samarbeid med ekstern fagfelle, med planlagt implementering studieåret 2025/2026.

Mindre endringer i emnebeskrivelse ble gjennomført både våren 2022, våren 2023 og høsten 2023, med utgangspunkt i anbefalingene fra ekstern fagfelle. Det forberedes også noen mindre endringer for det kommende studieåret, som et ledd i det kontinuerlige kvalitetsarbeidet. Noen av endringene som ble innført de siste to årene, knyttet først og fremst til anbefaling 1, 2 og 3, er endring i tidspunkt og form for flere av eksamenskomponentene og justering av pensum.

I tråd med anbefaling 4, 5, 6 og 7 beskrevet ovenfor, ble det våren 2023 utarbeidet ett felles praksisdokument, «Retningslinjer for gjennomføring av praksis». Dokumentet tar for seg alle anbefalingene fra ekstern fagfelle knyttet til tydeliggjøring av ulike aspekter ved gjennomføring og vurdering av praksis (vedlegg 2), i tillegg til annen relevant informasjon for både praksislærere, studenter og faglærere ved PPU KMD. Arbeidet med heftet var et betydelig bidrag til å minke forskjeller mellom både beskrivelsene og gjennomføring av praksis for henholdsvis musikk og kunst og design.

Anbefaling 9 resulterte i en ny utforming av studentevalueringene og et gjennomtenkt tidspunkt for gjennomføring. Med svarprosent på ca 44% høsten 2023 ser vi at tiltakene har gitt positive resultater.

4 KONKLUSJON

Den ettårige påbyggende lærerutdanningen for kunst, musikk og design, PPU ved KMD, er et unikt studieprogram, og en av kun to PPU utdanninger i Norge som tilbyr kunstfaglig profilering (den andre er tilbudet ved Oslo Met). Etablering av et program for studentene med bakgrunn i både kunst, design og musikk er i tråd med fakultetets strategi, tydeliggjort i [Strategiplanen 2023-2027](#): «KMD skaper møteplasser der ny kunnskap og erfaring utvikles på tvers av fagområder og forskningstradisjoner». Per dags dato er PPU den eneste tverrfaglige utdanningen ved KMD.

Programevalueringen viser at programmet oppfyller kravene for reakkreditering, slik formulert i NOKUTs tilsynsforordning. Gjennomgang av kvalitetsarbeidet, studieprosesser, evalueringer og fagfelleevalueringen viser at PPU ved KMD allerede nå er et godt etablert program, der arbeid med kvalitetsutvikling prioriteres.

I den aktuelle femårsperioden har både programmet og fagmiljøet ved PPU-KMD gjennomgått store endringer når det gjelder de fast ansatte og deres oppgaver. Etablering av et nytt studium på tvers av fagområdene kunst, musikk og design førte med seg ny bemanningssituasjon, noe som også påvirket kvalitetsutvikling av studiet. PPU-KMD fikk en ny fast ansatt høsten 2021, en av de fast ansatte sluttet sommeren 2023, og en av de ansatte med mindre stilling fikk utvidet den, og overtok rollen både som programkoordinator og programstyreleder høsten 2023. Dette har ført til endringer i emneansvar og som konsekvens i utforming av emnene. På PPU-KMD forvaltes svært ulike fagtradisjoner, faglige ståsteder og praksiser mellom kunst, design og musikk. Det har vært en krevende oppgave å skulle få alle disse momentene i balanse på kort tid. Fagmiljøet har lagt inn betydelig innsats med tanke på kvalitetsutvikling, men vi er i behov av mer tid.

Den første femårsperioden har vært preget av kontinuerlig kvalitetsarbeid knyttet til sammenslåingsprosessen og utprøving av nye løsninger. Ved etablering av det nye programmet har fagmiljøet ved MU og KD inngått flere kompromisser med mål om å både ivareta behovene til begge studieretningene og å skape et nytt og attraktivt studietilbud med egen identitet. De fleste av avgjørelsene tatt i 2019 har vist seg å fungere godt på tvers av fagene kunst, musikk og design. De har gitt programmet en tydelig profil og gjort det konkurransedyktig. Flere lærerutdanninger opplever en stadig nedgang i antall søkere. PPU KMD har derimot hatt nokså stabile søkertall den siste femårsperioden. Vi opplever at det nye programmet gir studentene et solid grunnlag av pedagogisk og kunstdidaktisk kompetanse og forbereder dem godt for møtet med arbeidslivet og kunstfaglæreryrket. Tilbakemeldingene fra studentene knyttet både til sammenslåing av pedagogikkundervisning på tvers av fagene kunst, musikk og design, og til studiet som helhet, har for det meste vært positive. Programmet har en forholdsvis høy gjennomføringsprosent.

Arbeidet med denne evalueringen, de grundige rapportene fra ekstern fagfelle, studentevalueringene og annet relevant datamateriale gir fagmiljøet et godt grunnlag for å jobbe videre med utvikling av programmet. Fokusområdene for den neste perioden er følgende:

- Rekruttering
- Utfordringene knyttet til programmets struktur og organisering
  - Disse anser vi som de mest prekære og de vil også stå i fokus den neste femårsperioden, da de synes både å påvirke rekruttering og å være en av grunnene til frafall underveis i studieløpet.
- En større endring av den grunnleggende strukturen av studiet, noe som vil føre med seg arbeid med utforming av et delvis nytt innhold i de ulike emnene, samt større endringer i vurderingsformene.

Vi håper at de planlagte tiltakene vil gjøre PPU-KMD til et enda mer attraktivt utdanningstilbud og et førstevalg for studentene som søker PPU ved flere institusjoner.

Fagmiljøet ønsker å utvikle et fremtidsrettet studieprogram, et flaggskip for KMD, der tverrfaglighet og egenart fremheves og utnyttes. De siste årene har vært svært vanskelige ressursmessig, med store kutt i undervisningsmengde, tid til praksisoppfølging, veiledning og den generelle bemanningen ved programmet. Vi håper at fakultetsledelsen kan se nærmere på ressursbehovet ved programmet og tilføye PPU, som foreløpig er den eneste utdanningen som er etablert på tvers av de tre instituttene, de nødvendige midlene som kan sikre at programmet kan fortsette å være et konkurransedyktig alternativ til tilsvarende utdanninger ved andre institusjoner. En satsing på PPU vil være en satsing på en viktig del av KMDs strategiplan 2023-2027.

Februar 2024,

Programstyreleder PPU ved KMD

Julia Leikvoll

5 VEDLEGG

Rapporter fra ekstern fagfelle

1. Rapport nr. 1: Vurdering av sammenheng mellom læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) på program- og emnenivå; sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene; organiseringen av programmet
2. Rapport nr. 2: Vurdering av
  - a. sammenhengen mellom læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis
  - b. rekruttering, frafall, studentenes gjennomføring og eksamensresultater
3. Rapport nr. 3: Vurdering av læringsmiljø og studentmedvirkning

Til: Programstyret for Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design
Fra: Signe Kalsnes, Norges musikkhøgskole
Dato: 15.3.2022

Fagfellevurdering for Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design ved UiB

Rapport nr. 1: Vurdering av sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) på program- og emnenivå; sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene; organiseringen av programmet

Bakgrunn

For perioden august 2021 tom. desember 2024 er jeg oppnevnt som ekstern fagfelle ved Fakultet for kunst, musikk og design ved Griegakademiet – Institutt for musikk.

Oppdraget innebærer å vurdere ulike sider ved Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design i tråd med oppdragsbrevets beskrivelse av ansvar og oppgaver:

- Programstyret vil årlig angi hvilke sider ved studietilbudet som ønskes vurdert. Tidligere fagfellevurderinger, interne program- og emneevalueringer, tilbakemeldinger fra studenter og involverte undervisere og oversikter over studiepoengproduksjon, eksamensresultater og frafall vil gi programstyrene grunnlag for å avgjøre hvilke spørsmål fagfellene bør se nærmere på. Fagfellene står likevel fritt til å undersøke også andre sider ved studieprogrammet. De kan i den anledning be om den dokumentasjon som de finner hensiktsmessig.
- Det er ønskelig at ekstern fagfelle er særlig oppmerksom på:
  - a) sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene og de lærings-, undervisnings-, og vurderingsformer som inngår i et studieprogram og tilhørende enkeltemner.
  - b) sammenhengen mellom de emner som inngår i studieprogrammet.
  - c) kvalitetsutviklingsarbeidet knyttet til studieprogrammet.
- Fagfellene skal årlig utarbeide en skriftlig rapport som sendes programstyret.
- Oppfølgingen av tidligere foreslåtte tiltak skal alltid vurderes som ledd i neste års oppdrag.
- Rapportene fra fagfellene skal omtales i de programevalueringer som programstyret skal gjennomføre hvert 5. år.

- Fagfellene skal minst én gang i løpet av funksjonstiden møte tilsatte og studenter for en samtale om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet.

Programstyrets plan for fagfelle-vurderingen er skissert i oppdragsbrevet og gjengitt i vedlegg 1 til denne rapporten. Av ulike grunner har ikke arbeidet kommet i gang før våren 2022, slik at planen vil bli justert deretter. Det er også gjort avtale om ny leveringsfrist - 15.mars - for denne første rapporten.

I denne rapporten er jeg bedt om å vurdere studieplanen for PPU-programmet med fokus på

- sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) på program- og emnenivå (med unntak av praksisemner)
- sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene

Etter møter med både programstyret og lærere og studenter på programmet 10. og 11. februar i år, ble det tydelig at det er faglige utfordringer rundt organiseringen av programmet, især for heltidsstudiet, og at det kan være hensiktsmessig å evaluere denne tidlig i prosessen. I dialog med programstyret er det gjort avtale om at organiseringen av programmet også inngår i denne første evaluerings-rapporten.

I tillegg til samtalene med programstyret og ansatte og studenter på programmet, er evalueringen foretatt med utgangspunkt i programplanen, emneplanene for alle pedagogikk- og didaktikk-emnene med tilhørende undervisningsplaner og litteraturoversikter, samt egenevalueringene fra programstyret og de emne-ansvarlige både for inneværende år og fjoråret.

Evalueringen

DEL 1: Studieplanen for studieprogrammet - evaluering av sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) på program- og emnenivå

Studieplanen for PPU i kunst, musikk og design baserer seg på Forskrift om rammeplan for PPU fra 2015 og Nasjonale retningslinjer for PPU-A. Læringsutbytte er i forskriften definert gjennom kategoriene *Kunnskap*, *Ferdigheter* og *Generell kompetanse*.

Når jeg leser læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) i studieplanen slår det meg at de er svært tallrike. Dette skyldes at det er ulike formuleringer av LUB på program-nivå og på emne-nivå, og at det dertil er ulike formuleringer også på emnenivå ettersom både pedagogikk og fagdidaktikk er underdelt i 15 stp-enheter.

Det er i prinsippet to måter å håndtere LUB-beskrivelsene på i studieplanen som helhet:

1. LUB-beskrivelsene på program-nivå fordeles hensiktsmessig mellom pedagogikk og didaktikk. I delemnene benyttes de samme LUB-formuleringene, og det fremgår således hvilket ansvar de ulike emnene har for de ulike LUB. Noen av læringsmålene vil dermed kunne finnes igjen i både pedagogikk- og fagdidaktikk-emnene. Denne løsningen gir færre LUB-beskrivelser totalt, ved at (noen av) de samme formuleringene benyttes både på program-nivået og på emne-/delemne-nivåene.
2. LUB-beskrivelsene på program-nivå omformuleres på emne-/delemne-nivåene. Denne løsningen gir totalt mange flere og ulike LUB-formuleringer og med det større uoversiktighet mht. hvilke emner-/delemner som har ansvar for å realisere hvilken kompetanse i henhold til LUB-beskrivelsene på program-nivået.

Det er dette siste prinsippet som i hovedsak er lagt til grunn i utformingen av studieplanen for PPU i kunst, musikk og design, og det er krevende å utforme LUB-beskrivelser på emnenivå som ivaretar og sikrer helhet og sammenheng i den kompetansen som er beskrevet på program-nivået og for øvrig på rammeplan-nivået. Slik jeg oppfatter det, kompenserer denne løsningen for en manglende beskrivelse av *innhold* i de ulike emnene.

Som grunnlag for gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene, utarbeidet jeg en oversikt over samtlige beskrivelser på henholdsvis program- og emnenivå for lettere å kunne se og analysere sammenhengen mellom disse - se vedlegg 2 der fargekodene er et forsøk på å gruppere de ulike læringsmålene på tvers av emnene.

Slik gjennomgangen viser, er det varierende hvor godt samsvar det er mellom LUB-beskrivelsene på program- og emnenivå. Jeg skal gi noen eksempler (se LUB med fargekode grønn i vedlegg 2):

På program-nivå er det formulert flere nokså likelydende kunnskapsmål som angir mye av den samme kompetansen knyttet til skolens mandat og verdigrunnlag, eksempelvis disse:

Kandidaten

- *kjenner mandata og verdigrunnlaga til skulen og andre arenaer for kunstoppplæring.*
- *har god kunnskap om gjeldande lov- og planverk, og evne til å halde seg oppdatert.*
- *har kunnskap om og forståing for eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, berekraftig utvikling, likestilling og likeverd*

Punktene er delvis overlappende, og det vil være hensiktsmessig å slå sammen/omformulere slik at hvert punkt beskriver den spesifikke kompetansen man ønsker å uttrykke, og som de ulike emnene skal bidra til å utvikle.

Når vi så beveger oss videre til emne-nivå finner vi for det meste helt nye formuleringer av tilsvarende kunnskapsmål, eksempelvis:

PEDAGOGIKK 1 (KMDPED201):

- *har god kunnskap om skulen sitt samfunnsmandat, slik det er gitt i aktuelle lov- og planverk*

PEDAGOGIKK 2 (KMDPED202):

her savnes det beskrivelse av LUB som harmonerer med de ovenfor nevnte beskrivelsene av kunnskap på program-nivå. Imidlertid fremstår LUB-beskrivelsene i dette del-emnet som diffuse¹ og det er til dels manglende samsvar mellom kunnskapsmålene som beskrives på programplan-nivået og LUB-beskrivelsene i dette emnet:

- *har god kunnskap om skulen som organisasjon, skulekultur og lærarrolla.*
- *har god kunnskap om endring i skule og samfunn og korleis dette påverkar ulike aktørar.*
- *har god kunnskap om estetiske dimensjonar i skulesamfunnet.*
- *har god kunnskap om yrkesetikk.*
- *har god kunnskap om samanhengar mellom samfunnsutvikling, utdanningspolitikk og skulens og læraren si rolle i samfunnet.*

KUNST-OG DESIGNDIDAKTIKK 1

- *har brei kunnskap om kunst- og designfaga sin plass, grunngjeving og progresjon i skulen, trinn 8-10.*

KUNST-OG DESIGNDIDAKTIKK 2

- *har inngående kunnskap om kunst- og designfaga sin plass, grunngjeving og progresjon i skulen, basert på eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, berekraftig utvikling, likestilling og likeverd.*

MUSIKKDAKTIKK 1 og MUSIKKDAKTIKK 2:

her savnes det beskrivelse av LUB som harmonerer med de ovenfor nevnte beskrivelsene av kunnskap på program-nivå.

Det er særlig i emnene Pedagogikk 2 og i begge musikkdidaktikk-emnene at samsvaret mellom LUB på program- og emnenivå er mangelfullt.

---

¹ Når begrepet *skolekultur* benyttes i denne sammenhengen fremstår det som noe generelt og enhetlig. Min forståelse av skolekultur er imidlertid den kulturen som utvikler seg innenfor hvert enkelt skolesamfunn. Jeg oppfatter også formuleringen *kunnskap om endring i skule og samfunn og korleis dette påverkar ulike aktørar* som diffus og for generell, det samme gjelder formuleringen *estetiske dimensjonar i skulesamfunnet*. Kanskje kunne det være en bedre løsning om flere av disse læringsutbyttene heller hadde vært beskrevet som *innhold* i emnet.

Et annet aspekt er at detaljeringsnivået i LUB-beskrivelsene varierer noe. Et eksempel er følgende formulering som finnes i emnebeskrivelsen til MUSIKKDIDAKTIKK 1, der helt spesifikke innholdskomponenter (med min understrekning) er tatt med:

- *kandidaten har dyp fagdidaktisk kunnskap om undervisning i grunnskule og kulturskule, inkludert kunnskap om notelesing og motorisk læring.*

Konklusjon

Programplanen fremstår totalt sett med en noe overveldende mengde ulike læringsutbytte-formuleringer som gjør det vanskelig å se hva som blir de ulike emnenes og delemnenes ansvar for den helhetlige kompetansen studentene skal utvikle. Når LUB-formuleringene varierer såpass mye mellom program- og emnenivå som jeg har vist til, blir det vanskelig å identifisere tilstrekkelig sammenheng mellom nivåene. Min anbefaling vil derfor være at det gjøres en studieplanrevisjon der prinsippet som jeg beskrev i pkt. 1 ovenfor legges til grunn, og som innebærer færre LUB-beskrivelser totalt, ved at LUB-beskrivelsene på program-nivå gjennomgås og fordeles hensiktsmessig på pedagogikk- og fagdidaktikk-emnene. En slik løsning kan kompenseres ved å innlemme kategorien *innhold* i program-beskrivelsen av de ulike emnene. Alternativt - dersom det fortsatt er ønskelig med egne LUB-formuleringer i de ulike emnene - er det behov for en gjennomgang som sikrer at den kompetansen som beskrives på program-nivå bedre ivaretas og fremstår som gjenkjennelige i beskrivelsene på emne-nivå.

DEL 2: Studieplanen for studieprogrammet - evaluering av sammenhengen mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene

Ifølge programplanen fremstår 201- og 202-emnene i både pedagogikk og fagdidaktikk som sidestilte i den forstand at 202-emnene ikke forutsetter at studentene har gjennomført og bestått 201-emnene. Samtidig virker læringsutbytte-beskrivelsene mer avanserte i 202-emnene og indikerer dermed en faglig progresjon der 202-emnene bygger videre på 201-emnene. Dette inntrykket styrkes også gjennom den delen av pensumlitteraturen som jeg kan vurdere faglig - eksempelvis Frede V. Nielsens bok *Almen musikkdidaktik* som ser ut til å utgjøre hovedlitteraturen i Musikkdidaktikk 2.

Det kan dermed se ut til at det er samordningen av undervisning for heltid og deltid som er årsaken til at 201- og 202-emnene må fremstå som sidestilte i programplanen fremfor å utgjøre en faglig progresjon der 202-emnene bygger på 201-emnene.

Dette må også få konsekvenser for eksamens- og vurderingsformene i emnene, der progresjonen i disse må forventes å være omtrent den samme i hvert av emnene, fremfor at det defineres mer utfordrende eksamens- og vurderingsformer i 202-emnene enn i 201-emnene. I samtale med PPU-lærerne ble det også trukket frem at det er manglende progresjon i arbeidskrav og vurderingsformer i PPU-heltid.

Selv-evalueringene for både pedagogikk og fagdidaktikk-emnene for 2020-21 gir inntrykk av at eksamens- og vurderingsformene i emnene er foreslått endret delvis for å avhjelpe de utfordringene som organiseringen av PPU-studiet gir, fremfor på best mulig måte å skulle gi grunnlag for utvikling og vurdering av studentenes kompetanse. I selv-evalueringen for Pedagogikk 1 (KMDPED201) for 2020-21 fremgår dette i forslag til forbedringstiltak:

Eksamensform og tidspunkt viste seg å ikke være optimalt planlagt med tanke på studiet som helhet. Dette ble bekreftet i uformelle samtaler med studentene. Det ble derfor foreslått noen endringer i emneplanen som skal tre i kraft neste studieår, for å sikre bedre tilpasning av arbeidsmengden i de ulike periodene i løpet av studieåret. Den viktigste endringen er innføring av mappeeksamen (flere kortere skriftlige oppgaver istedenfor en lang tekst), som vurderingsform. Vi håper at endringene vil også bidra til økt læringsutbytte for studentene.

Som grunnlag for å vurdere sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene og eksamens- og vurderingsformene i emnene, har jeg laget en oversikt bestående av læringsmålene i hvert emne, eksamens- og vurderingsformene i emnet og kommentarer til disse (vedlegg 3). Oversikten bør leses som en del av denne evalueringen.

Ut fra programplanen alene er det vanskelig å fastslå om det er tilstrekkelig sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene. Jeg antar at det må finnes noen retningslinjer for flere av eksamenene som definerer hva som er rammene for både mappevurdering og muntlige eksamener. Som det fremgår av vedlegg 3 stiller jeg noen spørsmål til dette. Eksempelvis er det nødvendig å være mer presis om antall og type skriftlige arbeider som skal inngå i mappeeksamen. I både pedagogikk og kunst- og designdidaktikk er eksamensformen «Mappeeksamen, som inneholdt inntil tre skriftlige innleveringar, fastsett av emneansvarleg». Formuleringene åpner i prinsippet for at mappa kan bestå av både (ett) to eller tre arbeider og dermed svært forskjellige typer tekster dersom mappa skal oppfylle et sidetall. I musikkdidaktikk må studentene ha gjennomført «inntil 3 obligatoriske arbeidskrav fastsett av emneansvarleg», hvilket kan bety både ett, to eller tre arbeidskrav, og en noe uforutsigbar arbeidsmengde og -type for studentene.

For å sikre eksamens- og vurderingsformer som så langt mulig måler den kompetansen som læringsmålene tilsier, vil det være nødvendig å finne en balanse mellom oppgaver som studentene selv bestemmer innholdet i - eksempelvis selvvalgte temaer i mappe, semesteroppgave eller muntlige fremlegg - og oppgaver som faglærer/sensor definerer - eksempelvis spørsmål fra hele pensum i en muntlig eksamen. Det er dessuten positivt at det i flere av emnene er valgt praktisk-muntlige eksamener, der studentenes kompetanse prøves i en reell pedagogisk situasjon.

Det er utfordrende å definere eksamens- og vurderingsformer som er egnet til å måle eller fastslå studentens helhetlige kompetanse. Eksamen kan derfor med fordel suppleres med varierte arbeidskrav underveis i studieløpet som både utvikler kompetanse og som gjør det mulig å vurdere kompetanse.

Konklusjon:

Det er vanskelig å fastslå om det er tilstrekkelig sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformene i emnene bare ved å ta utgangspunkt i emnebeskrivelsene i programplanen. Det skyldes at beskrivelsene av eksamens- og vurderingsformene er noe mangelfulle mht. hvilke rammer som gjelder for de ulike prøveformene som eksamensmappe og muntlige eksamener. Jeg viser her til spørsmålene og kommentarene i vedlegg 3 for nærmere utdyping.

Et annet aspekt er at det er fastsatt relativt få arbeidskrav i emnene. Det bør vurderes om det kan defineres flere og varierte arbeidskrav som både utvikler og gjør det mulig å vurdere flere sider av fagkompetansen som er definert i læringsutbytte-beskrivelsene. Se også problematiseringen angående gjennomføring av del-eksamener underveis i studiet under konklusjonen i neste punkt på s.9.

DEL 3: Evaluering av organiseringen av undervisningen i programmet

I Programstyrets egenevaluering for studieåret 2021-22 fremgår det at det er ønskelig å se nærmere på organisering av undervisningen, herunder hvorvidt heltids- og deltidsstudiet bør ha gjennomgående felles undervisning. I forslaget til forbedringer av studiet foreslår programstyret å utrede alternative organiseringsformer for undervisning, særlig med tanke på tilpassing av forskjellige behov i heltids- og deltidsstudiet.

Ifølge programplanen er emne-progresjonen for heltids- og deltidsstudentene svært ulik som følge av at all undervisning skal samordnes for disse studentgruppene. Mens deltidsstudentene får en naturlig fag- og emneprogresjon der de møter 201-emene det første studieåret og 202-emnene det andre, er konsekvensene for heltidsstudentene det motsatte. Når heltidsstudentene må forholde seg til både 201- og 202-emene gjennom hele studieløpet, innebærer det også å måtte forholde seg til mange samtidige temaer med tilhørende pensumstoff. For studentene er dette utfordrende med tanke på at PPU-studiet er både kortvarig og intenst med stor arbeidsmengde, noe som både krever tydelig faglig progresjon og god fordeling av arbeidsmengde gjennom studieåret. Både musikk- og kunst/design-studentene som jeg møtte omtalte de negative konsekvensene av organiseringen:

- Organiseringen i heltidsstudiet med ped.1 + ped.2 + did.1 + did.2 innebærer at det er mye forskjellig tematikk å sette seg inn i samtidig, og dette er utfordrende og gjør det vanskelig å strukturere arbeidet
- Det er mange fag på heltid og vanskelig å skille ped.1 og ped.2 og mellom did.1 og did.2
- Ting går veldig fort, vanskelig å fordype seg i pensum
- Dette er erfaringer fra tidligere studenter og preger ryktet til heltidsstudiet: «bare studere - ikke tid til noe utenom»

Også i selvevalueringene fra emne-ansvarlige problematiseres disse forholdene - som her i evaluering av KDDI201 og 202 for 2020-21:

Hovedutfordringen for emnene i studieåret 2019/2020 var tilpasning til en struktur med felles undervisning i pedagogikk for PPU-kd og PPU-mus. For å løse disse problemene ble det gjort forslag til følgende tiltak for inneværende studieår: Arbeidsmengden for studentenes del, fordeles jevnere utover hele året, særlig gjelder dette eksamen. (...)

Det har knyttet seg problemer til organisering, struktur og samordning av felles undervisning i 201 og 202, som også skal samordnes med undervisning i to emner i pedagogikk. Den ikke-gruppedelte strukturen skaper særlige utfordringer knyttet til praksisseminarene vi arrangerer før praksisperioden.

Tiltak for forbedringer for kommende studieår:

- Gruppedelt praksisseminar for deltidsstudenter
- Gruppedelt undervisning for deltidsstudenter i noen undervisningstema.

Problematikken gjentas i evalueringen av disse emnene for studieåret 2021-22:

Vi ser fremdeles problemer for gjennomføring av parallelt studieløp for deltid og heltid for mine emner. Den ikke-gruppedelte strukturen skaper særlige utfordringer knyttet til de førnevnte praksisseminarene, men også til andre forhold.»

Samtidig ser det ut til å være noe ulike oppfatninger i lærerkollegiet om hvorvidt samordningen av undervisning for heltid og deltid fungerer eller ikke, uten at det fremgår hvilke fordeler det følger av denne - her fra evalueringen av MUDI201 og MUDI202 for 2021-22:

Modellen med kombinasjon fulltid/deltid er godt innarbeidet for musikkstudentene, programmets årsplan er blitt fulgt uten utfordringer.

Jeg er godt kjent med den gjeldende organiseringen av PPU-studiet med samordning av undervisning for heltid og deltid, ettersom vi på Musikkhøgskolen også har forsøkt den. Erfaringene våre knyttet til heltidsstudiet var imidlertid såpass dårlige at det var nødvendig å gjøre endringer. Vi har forsøkt ulike organiseringer, og det er utfordrende å finne gode modeller som både ivaretar ønsket faglig progresjon og de nasjonale føringene om nærhet mellom fag og praksisopplæring når økonomien setter begrensninger og krever at så mye undervisning som mulig samordnes for heltid og deltid. Det er imidlertid nødvendig å komme frem til en organisering som ivaretar heltidsstudentene like godt som deltidsstudentene mht. faglig progresjon og arbeidsmengde gjennom studieløpet. Dette kan oppnås gjennom å gruppedele heltid og deltid i ca. halvparten av undervisningen - jfr. dette eksemplet i pedagogikkfaget:

Studieåret 2022-23			Studieåret 2023-24	
	HØST	VÅR	HØST	VÅR
PPU-heltid	<u>Pedagogikk 1</u> 50% felles m/deltid 1.år 50% bare heltid	<u>Pedagogikk 2</u> 50% felles m/deltid 2.år 50% bare heltid	<u>Pedagogikk 1</u> 50% felles m/deltid 1.år 50% bare heltid	<u>Pedagogikk 2</u> 50% felles m/deltid 2.år 50% bare heltid
PPU-deltid	<u>Pedagogikk 1</u> 50% av emnet - felles m/heltid	<u>Pedagogikk 1</u> 50% av emnet - bare deltid 1.år	<u>Pedagogikk 2</u> 50% av emnet - bare deltid 2.år	<u>Pedagogikk 2</u> 50% av emnet - felles m/heltid

For å unngå kostnadsøkning som følge av gruppedeling mellom heltid og deltid i didaktikk-emnene, kan det vurderes å videreføre 201- og 202-emnene som sidestilte emner med hvert sitt innhold, der det ene ikke bygger på det andre. Det ville eksempelvis kunne oppnås gjennom en slik organisering eller varianter av denne modellen:

	Studieåret 2022-23		Studieåret 2023-24	
	HØST	VÅR	HØST	VÅR
PPU-heltid	Musikdidaktikk 1 eller Kunst/designdidaktikk 1	Musikdidaktikk 2 eller Kunst/designdidaktikk 2	Musikdidaktikk 2 eller Kunst/designdidaktikk 2	Musikdidaktikk 1 eller Kunst/designdidaktikk 1
PPU-deltid	Musikdidaktikk 1 eller Kunst/designdidaktikk 1	Praksis	Musikdidaktikk 2 eller Kunst/designdidaktikk 2	Praksis

I samtalen med både musikk- og kunst/design- studentene har jeg også merket meg følgende aspekter vedrørende organiseringen:

- Positivt med ped-undervisning sammen m/kunst- og designstudentene - særlig ped.2 der det er en del praktisk arbeid
- Positivt å være sammen med musikkstudentene i pedagogikkfaget, men det er dessverre få eksempler fra kunstfagene
- Organiseringen av deltidsstudiet er god, med faste undervisningsdager
- Det er alltid dårlig tid i undervisningen - ønsker lengre dager og mer variasjon i undervisnings- og arbeidsformer

Dette siste aspektet knyttet til knapp undervisningstid er også berørt i lærernes selvaluering - her fra evalueringen av Pedagogikk 2 (KMDPED202) for 2020-21:

Den største utfordringen fra mitt ståsted som emneansvarlig har, i tillegg til pandemisituasjonen, vært knyttet (til) komprimering av tid og den medførende konsentrasjon av arbeid dette medfører for både undervisere og studenter. Fra tidligere å ha undervist studentene en dag i uken over 16-18 uker, er undervisningen nå lagt til 8 uker. (...)

Tiltak for forbedringer for kommende studieår: Vurdere om det er mulig å distribuere undervisning i emnet over flere uker

I emneevalueringen for KMDPED202 for 2021-22 foreslås følgende tiltak til forbedringer for kommende studieår:

Legge til rette for kollokvier og andre sosiale hendelser som kan bidra til større grad av studentsamhandling og læringsfelleskap utenfor forelesningstider.

Konklusjon:

På bakgrunn av samtalen med studenter og lærere på programmet og selvalueringen er jeg har fått tilgang til, fremstår det som nødvendig å raskt endre organiseringen av undervisningen for heltidsstudiet for bedre å sikre faglig progresjon og hensiktsmessig fordeling av arbeidsmengde og evalueringer/eksamener gjennom studiet.

Skal det være noen hensikt i å dele både pedagogikk og fagdidaktikk i 15 stp-emner, må det også være mulig å avslutte 201-emnene underveis i studieforløpet. Det er imidlertid grunn til å diskutere hvorvidt det er hensiktsmessig - for et så kort og intensivt studium som PPU - å gjennomføre del-eksamener underveis i studiet. Alternativet kan være å utarbeide en helhetlig plan som samler arbeidskravene i de ulike emnene, og i tillegg gjennomføre avsluttende eksamen i slutten av studiet, der studentens helhetlige kompetanse vurderes. Det bør også vurderes om noen av arbeidskravene kan gjøres felles for pedagogikk og fagdidaktikk-emnene for å sikre god helhet og sammenheng i studiet.

Hensiktsmessig organisering av programmet er avgjørende både for den kompetansen studentene utvikler, og for student-gjennomstrømmingen i programmet. I samtalene med både programstyret, lærere og studenter kom det frem at søkningen/opptaket til PPU var lavere enn ønsket, og at flere studenter hadde sluttet eller tatt permisjon underveis i studieløpet. Studentene fremholdt dessuten at heltidsstudiet hadde rykte på seg for å være altfor arbeidskrevende. Om organiseringen av programmet kan knyttes til noen av disse forholdene har ikke jeg grunnlag for å vurdere. Imidlertid kan være grunn for programstyret å undersøke nærmere hva disse forholdene skyldes, og om de kan avhjelpes gjennom å bedre organiseringen av programmet.

Programmet har forholdsvis få studenter, noe som kan være et hinder for større ressursbruk knyttet til f.eks. gruppedeling mellom heltid og deltid. Også den store mangelen på kvalifiserte lærere i praktiske og estetiske fag² - særlig i grunnskolen, men også mht. kombinerte stillinger mellom grunnskole og kulturskole - burde være en god grunn til å utvide antallet studenter på PPU i musikk, kunst og design.

VEDLEGG 1: Programstyrets plan for fagfelle-vurderingen jfr. oppdragsbrevet

VEDLEGG 2: Oversikt over læringsutbytte-beskrivelser på program- og emnenivå

VEDLEGG 3: Oversikt over læringsutbytte-beskrivelser og eksamens- og vurderingsformer i PPU-emnene med kommentarer og spørsmål

---

² Lagerstrøm, B.O., Moafi, H. og Revold M. K. (2014): *Kompetanseprofil i grunnskolen. Hovedresultater 2013/2014*. Rapporter 2014/30. Statistisk sentralbyrå.

Perlic, B. (2019): *Lærerkompetanse i grunnskolen. Hovedresultater 2018/2019*. Rapporter 2019/18. Statistisk sentralbyrå

VEDLEGG 1: Programstyrets plan for fagfelle-vurderingen jfr. oppdragsbrevet

2021/2022: Årlig vurdering av hele eller deler av studieprogrammet, etter bestilling fra programstyret. Møte programstyret og studenter, dialogbasert.

Høst 2021

- Studieplanen for studieprogrammet; sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) på program- og emnenivå (unntatt praksisemner).
- Sammenheng mellom LUB og eksamens- og vurderingsformer i emnene.

Vår 2022

- Sammenheng mellom LUB og gjennomføring av forskningsbasert undervisning (på emnenivå).

Årlig rapport leveres innen februar 2022.

2022/2023: Årlig vurdering av hele eller deler av studieprogrammet, etter bestilling fra programstyret. Dialog med programstyret; vurdering av resultater og oppfølging av tidligere evalueringer. Nærmere spesifisering og oppfølging etter evaluering fra 2021/2022.

Høst 2022

- Sammenheng mellom LUB i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis.

Vår 2023

- Læringsmiljø og studentinvolvering. Møte studenter og tilsatte for samtaler om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet.

Årlig rapport leveres innen februar 2023.

2023/2024: Årlig vurdering av hele eller deler av studieprogrammet, etter bestilling fra programstyret. Dialog med programstyret; vurdering av resultater og oppfølging av tidligere evalueringer. Nærmere spesifisering og oppfølging etter evaluering fra 2022/2023.

Høst 2023

- Rekruttering, frafall, studentenes gjennomføring og eksamensresultater.

Vår 2024

- Gjennomgang og oppfølging av tidligere semesters fagfellevurderinger (forberedelse til 5-årig programevaluering høst 2024).

Høst 2024

- PPU i kunst, musikk og design skal høsten 2024 gjennomføre en 5-årig programevaluering som inneholder:
En vurdering av studieprogrammet i henhold til studiekvalitetsforskriftens §§ 3-1 til 3-3 og studietilsynsforskriftens kap. 2, jf. også § 4-1 (3), herunder krav til akkreditering av studietilbudet og krav til fagmiljøets kompetanse og størrelse.

- *Vurdering av gjennomføring, frafall, kandidatproduksjon*
- *Vurdering av læringsmiljø*
- *Begrunnelse for valg av emner, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer*
- *Etterlevelse av eventuelle nasjonale rammeplaner og retningslinjer for studiet.*
- *Omtale av hvordan følgende sikres:*
  - *Arbeidsrelevans*
  - *Praksis*
  - *Internasjonalisering*
  - *Læringsutbyttet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)*
  - *At undervisningen er forskningsbasert*
  - *Hvordan innspill fra ekstern fagfelle er fulgt opp i perioden*
  - *Studentinvolvering*
  - *At krav til pedagogisk kompetanse er på plass*
  - *Fagmiljøets størrelse*
  - *Utdanningsfaglig kompetanse*

Rapporten skal inneholde forslag til forbedringer der det er behov for det. Arbeidet skjer i dialog med programstyreleder og evt. studenter og ansatte.

Grunnlagsmaterialet for programevalueringen er de årlige egenvurderingene av emner og program, de 3-årlige evalueringene av emner, oversikter over studiepoengproduksjon, og tilbakemeldinger fra studenter og involverte undervisere, inklusive studentevalueringer. Rapporten skal lagres i studiekvalitetsbasen sammen med informasjon om tiltak for oppfølging.

- Ekstern fagfelle gjennomgår programevalueringen og leverer skriftlig rapport. Valgfritt fokusområde, basert på vurderingsarbeidet som er gjort i perioden 2021-2024.

Rapport leveres innen november 2024.

VEDLEGG 2: Oversikt over læringsutbytte-beskrivelser på program- og emnenivå

LUB - PROGRAMNIVÅ	LUB - PEDAGOGIKK	LUB - MUSIKKDIDAKTIKK	LUB - KUNST-/DESIGN-DIDAKTIKK
<p>Kunnskap - Kandidaten...</p> <ul style="list-style-type: none"> • har djup fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap for relevante kunstpedagogiske praksisar. • kjenner mandata og verdigrunnlaga til skulen og andre arenaer for kunstopplæring. • har god kunnskap om gjeldande lov- og planverk, og evne til å halde seg oppdatert. • har kunnskap om barne- og ungdomskultur, om utviklinga og læringa til barn og ungdom i ulike sosiale og kulturelle samanhengar. • har kunnskap om korleis kunstfaga og kulturelle og sosiale estetiske uttrykk inngår i identitetsskaping til barn og unge. • har god kunnskap om undervisning og læring i grunnskule, kulturskule, vidaregåande opplæring, og i andre relevante kunstpedagogiske verksemder. • har kunnskap om barn og unge i vanskelege livssituasjonar, medrekna kunnskap om vald og seksuelle overgrep. • har kunnskap om og forståing for eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, berekraftig utvikling, likestilling og likeverd. 	<p>PEDAGOGIKK 1: Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god kunnskap om barn og unge som lærande individ og deira utvikling, motivasjon og sosialisering. • har god kunnskap om grunnprinsipp i god undervisningsplanlegging. • har god kunnskap om didaktisk bruk av digitale læremiddel og verktøy, og utfordringar og vinstar kring dette. • har god kunnskap om skulen sitt samfunnsmandat, slik det er gitt i aktuelle lov- og planverk. • har god kunnskap om overgrep mot barn og unge, om vanskelege livssituasjonar som barn og unge kan komme i, samt kjennskap til hjelpeinstansar. <p>PEDAGOGIKK 2: Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god kunnskap om skulen som organisasjon, skulekultur og lærarrolla. • har god kunnskap om endring i skule og samfunn og korleis dette påverkar ulike aktørar. • har god kunnskap om estetiske dimensjonar i skulesamfunnet. • har god kunnskap om yrkesetikk. • har god kunnskap om samanhengar mellom samfunnsutvikling, utdanningspolitikk og skulens og læraren si rolle i samfunnet. 	<p>MUSIKKDIDAKTIKK 1: Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god musikkdidaktisk kunnskap om undervisning og læring i musikk, inkludert norsk folkemusikk og samisk musikk/joik. • har djup fagdidaktisk kunnskap om undervisning i grunnskule og kulturskule, inkludert kunnskap om notelesing og motorisk læring. • har spesialisert fagdidaktisk kunnskap om læringsarenaer, repertoar og undervisningspraksisar i musikkfagleg hovuddisiplin. <p>MUSIKKDIDAKTIKK 2: Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om vidaregåande opplæring og ensemble som musikkpedagogiske verksemder. • har kjennskap til historiske og kunnskapsteoretiske perspektiv på musikkfaget. 	<p>KUNST-OG DESIGNDIDAKTIKK 1 Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har brei kunnskap om kunst- og designfaga sin plass, grunngjeving og progresjon i skulen, trinn 8-10. • har kunnskap om de ulike aspekta ved kunst- og designlæreryrket, og korleis desse kan utviklast. • har brei kunnskap om barn og unge si utvikling i kunst- og designfaga, og forståing for dei ulike prosessane som påverkar elevane sin motivasjon og læring i desse faga. <p>KUNST-OG DESIGNDIDAKTIKK 2 Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om kunst- og designfaga sin plass, grunngjeving og progresjon i skulen, basert på eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, berekraftig utvikling, likestilling og likeverd. • har brei kunnskap om dei komplekse læringsprosessane i kunst og designfaga, og korleis ein som lærar på ein profesjonell måte, kan legge til rette for denne læringa. • har kjennskap til ulike tradisjonar for rettleiing, og kan nytte seg av desse i undervisning. • har kjennskap til vår globale visuelle kultur, og korleis ein som lærar kan knytte denne kunnskapen til undervisning i kunst og design.

Ferdigheiter - Kandidaten...

- kan planlegge, gjennomføre, vurdere, og reflektere over undervisning; tufta på forskning, kunstfaglege utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.
- kan skape gode læringssituasjonar; kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane
- kan leie og legge til rette for variert og differensiert undervisning, som fører til gode kunstfaglege og sosiale læringsprosessar.
- kan praktisere fleirkulturell forståing og toleranse for mangfald, og har medvit om spørsmål knytt til medborgarskap i utøvande og skapande undervisning og læring.
- kan arbeide variert, og differensiere og tilpasse eiga undervisning i samsvar med gjeldande læreplanar og vedtekter.
- kan skildre kjenneteikn på kompetanse, kan vurdere og dokumentere elevar si læring, og gje tilbakemeldingar som fremmar læring og medverkar til at elevane kan reflektere over eiga læring.
- kan bygge relasjonar til elevane og føresette, og samarbeide med aktørar som er relevante for skuleverket.

PEDAGOGISK 1:

Ferdigheiter - Studenten..

- kan analysere og drøfte undervisningssituasjonar i lys av etablert kunnskap om eleven og skulen.
- kan analysere og drøfte utfordringar i læreplanar og andre styringsdokument, og sjå dette i lys av skulen sitt dannelsoppdrag.
- kan leie, motivere og vurdere elevane i fagleg arbeid, og skape eit trygt og inkluderande læringsfellesskap for alle elevane.
- kan planlegge undervisning med bruk av relevante arbeidsmetodar og tilpassa den einskilde elev sine læringsføresetnader.
- kan vurdere bruk av digitale verktøy i undervisninga, og utfordringar og moglegheiter knytt til dette.

PEDAGOGISK 2:

Ferdigheiter - Studenten..

- kan analysere og drøfte undervisningssituasjonar i lys av etablert kunnskap om eleven og skulen.
- kan analysere og drøfte utfordringar i læreplanar og andre styringsdokument og sjå dette i lys av skulen sitt dannelsoppdrag.
- kan leie og motivere elevane i fagleg arbeid og skape eit trygt og inkluderande læringsfellesskap for alle elevane.
- kan planlegge undervisning med bruk av relevante arbeidsmetodar og tilpassa den einskilde elev sine læringsføresetnader.
- kan vurdere bruk av digitale verktøy i undervisninga, og utfordringar og moglegheiter knytt til dette.
- kan identifisere, analysere og drøfte relevante yrkesetiske problemstillingar.
- kan analysere og drøfte ulike utfordringar i lærarrolla og lærarkulturen, inklusiv yrkesetiske

MUSIKKDIDAKTIKK 1:

Ferdigheiter - Studenten..

- kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning tufta på forskning, utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.
- kan sette i verk gode faglege og sosiale læreprosessar, med vekt på klasseleiing i musikkfaget i grunnskulen og instrumental-/vokalundervisning i kulturskular.
- kan lage og gjennomføre undervisningsopplegg med vekt på komposisjon/improvisasjon og kreative prosesser.

MUSIKKDIDAKTIKK 2:

Ferdigheiter - Studenten..

- kan få i stand gode, motiverande og inkluderande faglege og sosiale læreprosessar, med vekt på vidaregåande opplæring og samspel.
- kan variere, tilpasse og differensiere undervisning i samsvar med læreplanar.
- kan beskrive kjenneteikn ved kunnskap og tame hjå elevane og gje tilbakemeldingar som fremmar læring.
- har grunnleggande ferdigheiter i ensembleleiing og direksjon, med vekt på kor og klassisk instrumentensemble.

KUNST-OG DESIGNDIDAKTIKK 1

Ferdigheiter - Studenten..

- kan planlegge, gjennomføre, reflektere over og vurdere undervisning i kunst og design, på relevante trinn og læringsarenaer, basert på læreplanar, forskning, kunstnarisk utviklingsarbeid og eiga erfaring.
- kan differensiere relevante og varierte arbeidsmåtar og arbeidsmetodar som motiverer, utfordrar og inkluderer elevane, og kan tilpasse opplæringa til elevane sine interesser, læringstempo og kunnskapsnivå.
- kan skape gode læringssituasjonar, kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane.
- kan beskrive kjenneteikn på elevane sin kompetanse, vurdere undervegs, og kommunisere vurderingsarbeidet til elevane/føresette og kollegaer.

KUNST-OG DESIGNDIDAKTIKK 2

Ferdigheiter - Studenten..

- kan planlegge, rettleie, gjennomføre, reflektere over og vurdere undervisning i kunst og design, særleg retta mot vidaregåande trinn, basert på læreplanar, teori, forskning, kunstnarisk utviklingsarbeid, og eiga erfaring.
- kan differensiere relevante og varierte arbeidsmåtar som motiverer, utfordrar og inkluderer elevane i vidaregåande skule.
- kan tilpasse opplæringa til dei interessene og det kunnskapsnivået som elevane har.
- kan skape utfordrande og gode læringssituasjonar, kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane.
- kan beskrive kjenneteikn på kompetansen til elevane, vurdere undervegs, og kommunisere

	problemstillingar og korleis lærarar på ulike vis kan forholde seg til endringar i samfunnet og skulen.		vurderingsarbeidet til elevar/føresette og kollegaer.
<p>Generell kompetanse <i>Kandidaten..</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan formidle kunstpedagogiske og kunstfagdidaktiske problemstillingar på eit avansert nivå. • har ei profesjonell haldning, og kan reflektere kritisk over kunstfaglege, profesjonsetiske og utdanningspolitiske spørsmål. • kan med stor grad av sjølvstende vidareutvikle eigen kompetanse og medverke i utviklinga til kollegaar, skular og andre kunstpedagogiske felt. 	<p>PEDAGOGISKE 1: Generell kompetanse - Student.</p> <ul style="list-style-type: none"> • er tydeleg på kva som er ansvaret og oppgåvene i skulen, og er i stand til å balansere dette. • har ei profesjonell haldning og kan kunnskapsbasert og kritisk reflektere over spørsmål som gjeld elevane si læring og utvikling. • kan med stor grad av sjølvstende identifisere, problematisere, vidareutvikle og kommunisere kunnskap innanfor lærarprofesjonen. <p>PEDAGOGISKE 2: Generell kompetanse - Student.</p> <ul style="list-style-type: none"> • er tydeleg på kva som er ansvaret og oppgåvene i skulen, og er i stand til å balansere dette. • har ei profesjonell haldning og kan kunnskapsbasert og kritisk reflektere over spørsmål som gjeld elevane si læring og utvikling. • kan med stor grad av sjølvstende identifisere, problematisere, vidareutvikle og kommunisere kunnskap innanfor lærarprofesjonen. • kan orientere seg i faglitteratur, reise relevante problemstillingar, undersøke og drøfte desse kritisk og utvikle sin eigen faglege praksis. • kan bidra til kritisk analyse av utdanningspolitiske spørsmål og formål, ideologiar og praksisar og delta i samfunnsdebattar om utdanningspolitikk. • kan identifisere og analysere problemstillingar knytt til skulen sitt danningssopdrag. 	<p>MUSIKKDIDAKTIK 1: Generell kompetanse - Student.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere praksisar og bidra med nytenking og innovasjon knytt til undervisning og læring i musikkfagleg hovuddisiplin. <p>MUSIKKDIDAKTIK 2: Generell kompetanse - Student.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan formidle musikkdidaktiske problemstillingar på eit avansert nivå. • kan vidareutvikle eigen kompetanse og bidra til forbetring og nyskaping i samspel med kollegaar og musikkpedagogiske verksemder og institusjonar. • viser ansvar og sjølvstende i ulike musikkpedagogiske kontekstar. 	<p>KUNST-OG DESIGN DIDAKTIK 1 Generell kompetanse - Student.</p> <ul style="list-style-type: none"> • har ei profesjonell haldning, og kan reflektere kritisk over faglege, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål. • kan vidareutvikle eigen kompetanse og bidra til både kollegaer og skulen si utvikling. <p>KUNST-OG DESIGN DIDAKTIK 2 Generell kompetanse - Student.</p> <ul style="list-style-type: none"> • har ei profesjonell haldning, og kan kritisk reflektere over faglege, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål. • kan med stor grad av sjølvstende, vidareutvikle eigen kompetanse og medverke til utviklinga både for kollegaer og skulen.

VEDLEGG 3: Oversikt over læringsutbytte-beskrivelser og eksamens- og vurderingsformer i PPU-ernene - med kommentarer og spørsmål

PEDAGOGIKK 1 - læringsutbytte:	PEDAGOGIKK 1 vurderings-/ eksamensformer:	KOMMENTARER:
<p>Kunnskap Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god kunnskap om barn og unge som lærande individ og deira utvikling, motivasjon og sosialisering. • har god kunnskap om grunnprinsipp i god undervisningsplanlegging. • har god kunnskap om didaktisk bruk av digitale læremiddel og verktøy, og utfordringar og vinstar kring dette. • har god kunnskap om skulen sitt samfunnsmandat, slik det er gitt i aktuelle lov- og planverk. • har god kunnskap om overgrep mot barn og unge, om vanskelege livssituasjonar som barn og unge kan komme i, samt kjennskap til hjelpeinstansar. <p>Ferdigheiter Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og drøfte undervisningssituasjonar i lys av etablert kunnskap om eleven og skulen. • kan analysere og drøfte utfordringar i læreplanar og andre styringsdokument, og sjå dette i lys av skulen sitt dannelsingsoppdrag. • kan leie, motivere og vurdere elevar i fagleg arbeid, og skape eit trygt og inkluderande læringsfellesskap for alle elevar. • kan planlegge undervisning med bruk av relevante arbeidsmetodar og tilpassa den einskilde elev sine læringsføretnader. • kan vurdere bruk av digitale verktøy i undervisninga, og utfordringar og moglegheiter knytt til dette. <p>Generell kompetanse Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • er tydeleg på kva som er ansvaret og oppgåvene i skulen, og er i stand til å balansere dette. • har ei profesjonell haldning og kan kunnskapsbasert og kritisk reflektere over spørsmål som gjeld elevane si læring og utvikling. • kan med stor grad av sjølvstende identifisere, problematisere, vidareutvikle og kommunisere kunnskap innanfor lærarprofesjonen. 	<p>All undervisning er obligatorisk. Fråvær på meir enn 20% fører normalt til tap av eksamensrett.</p> <p>Emnet har eit obligatoriske arbeidskrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skriftleg innlevering basert på aktuell pensumlitteratur, omfang: ca. 1000 ord. (Haustsemesteret, avtala med emneansvarleg) <p>I emnet nyttar ein følgande vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mappeeksamen, som inneheld inntil tre skriftlege innleveringar, fastsett av emneansvarleg. <p>Mappa skal rettleiast.</p> <p>Intern sensur med minst to sensorar.</p>	<p>Kan gjerne formuleres som arbeidskrav: - 80 % aktiv deltakelse i undervisning</p> <p>Inntil 3 skriftlige arbeider er for upresist - kan bety både to og tre arbeider og dermed forskjellige typer tekster dersom mappa skal oppfylle et sidetall. Det bør fastsettes hvor mange arbeider mappa skal bestå av, og disse bør listes som arbeidskrav og slik knyttes opp mot veiledningen.</p>

PEDAGOGIKK 2 - læringsutbytte:	PEDAGOGIKK 2 vurderings-/ eksamensformer:	KOMMENTARER:
<p>Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god kunnskap om skulen som organisasjon, skulekultur og lærarrolla. • har god kunnskap om endring i skule og samfunn og korleis dette påverkar ulike aktørar. • har god kunnskap om estetiske dimensjonar i skulesamfunnet. • har god kunnskap om yrkesetikk. • har god kunnskap om samanhengar mellom samfunnsutvikling, utdanningspolitikk og skulens og læraren si rolle i samfunnet. <p>Ferdigheiter - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og drøfte undervisningssituasjonar i lys av etablert kunnskap om eleven og skulen. • kan analysere og drøfte utfordringar i læreplanar og andre styringsdokument og sjå dette i lys av skulen sitt danningoppdrag. • kan leie og motivere elevar i fagleg arbeid og skape eit trygt og inkluderande læringsfellesskap for alle elevar. • kan planlegge undervisning med bruk av relevante arbeidsmetodar og tilpassa den einkilde elev sine læringsføresetnader. • kan vurdere bruk av digitale verktøy i undervisninga, og utfordringar og moglegheiter knytt til dette. • kan identifisere, analysere og drøfte relevante yrkesetiske problemstillingar. • kan analysere og drøfte ulike utfordringar i lærarrolla og lærarkulturen, inklusiv yrkesetiske problemstillingar og korleis lærarar på ulik vis kan forholde seg til endringar i samfunnet og skulen. <p>Generell kompetanse - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • er tydeleg på kva som er ansvaret og oppgåvene i skulen, og er i stand til å balansere dette. • har ei profesjonell haldning og kan kunnskapsbasert og kritisk reflektere over spørsmål som gjeld elevane si læring og utvikling. • kan med stor grad av sjølvstende identifisere, problematisere, vidareutvikle og kommunisere kunnskap innanfor lærarprofesjonen. • kan orientere seg i faglitteratur, reise relevante problemstillingar, undersøke og drøfte desse kritisk og utvikle sin eigen faglege praksis. • kan bidra til kritisk analyse av utdanningspolitiske spørsmål og formål, ideologiar og praksisar og delta i samfunnsdebattar om utdanningspolitikk. • kan identifisere og analysere problemstillingar knytt til skulen sitt danningoppdrag. 	<p>Arbeids-og underv.former: Undervisning vert gjeve i form av forelesingar, seminar-undervisning, gruppearbeid og diskusjonar og presentasjonar - både individuelt og i gruppe.</p> <p>Obl. undervisningsaktivitet: All undervisning er obligatorisk. Fråvær på meir enn 20% fører normalt til tap av eksamensrett.</p> <p>Studentane skal i løpet av haustsemesteret levere eit skriftleg samandrag av ein pensumtekst, og ein munnleg presentasjon av same tekst. Dette skjer gruppevis i form av samarbeidslæring</p> <p>Vurderingsformer: I emnet nyttar ein følgende vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praksisrefleksjonsoppgåve på 2500-3000 ord som skal leverast i 2. semester (vår). Problemstilling og tematikk skal reflektera innhaldet i emnet og godkjennast av rettleiar <p>• munnleg eksamen, ca. 25 minutt</p> <p>Desse to eksamensdelane er vekta likt. Minimum to sensorar, kor av ein skal vera ekstern.</p>	<p>Kan gjerne formuleres som arbeidskrav: - 80 % aktiv deltakelse i undervisning</p> <p>Knytter det seg noen refleksjons-/vurderings-spørsmål til denne oppgaven, eller er det kun gjengivelse av en tekst?</p> <p>Jeg har ikke noen nærmere beskrivelse av kravene til denne oppgaven, men jeg antar at det forutsettes at studentene knytter aktuell teori til den valgte praksisrefleksjonen slik at kompetansen som er skissert i læringsutbytte-beskrivelsene kan prøves.</p> <p>Jeg antar også at muntlig eksamen dekker hele pensum i pedagogikk 2 slik at det er mulig å undersøke i hvilken grad studentene har nådd læringsmålene?</p>

MUSIKKDIDAKTIKK 1 - læringsutbytte:	MUSIKKDIDAKTIKK 1 vurderings-/eksamensformer:	KOMMENTARER:
<p>Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god musikkdidaktisk kunnskap om undervisning og læring i musikk, inkludert norsk folkemusikk og samisk musikk/joik. • har djup fagdidaktisk kunnskap om undervisning i grunnskule og kulturskule, inkludert kunnskap om notelesing og motorisk læring. • har spesialisert fagdidaktisk kunnskap om læringsarenaer, repertoar og undervisningspraksisar i musikkfagleg hovuddisiplin. <p>Ferdigheiter - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning tufta på forskning, utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. • kan sette i verk gode faglege og sosiale læreprosessar, med vekt på klasseleiing i musikkfaget i grunnskulen og instrumental-/vokalundervisning i kulturskular. • kan lage og gjennomføre undervisningsopplegg med vekt på komposisjon/improvisasjon og kreative prosesser. <p>Generell kompetanse - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere praksisar og bidra med nytenking og innovasjon knytt til undervisning og læring i musikkfagleg hovuddisiplin. 	<p>Arbeids-og underv.former: Fellesundervisninga omfattar mellom anna forelesingar, gruppearbeid og utøvande verksemd.</p> <p>Obl. undervisningsaktivitet: All undervisning er obligatorisk. Fråvær på meir enn 20% fører normalt til tap av eksamensrett. Instrumentspesifikk musikkdidaktikk krev 100% fram møte.</p> <p>For å kunne gå opp til eksamen i Musikkdidaktikk 1 må studentane ha gjennomført inntil 3 obligatoriske arbeidskrav fastsett av emneansvarleg.</p> <p>Vurderingsformer: I emnet nyttar ein følgande vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • semesteroppgåve knytt til musikkfagleg hovuddisiplin, ca. 3000 ord • praktisk eksamen i skapande arbeid med grunnskuleklasse. Omfang: ein undervisningstime. Kan gjerast individuelt eller saman med inntil to andre studentar. <p>Dei to eksamensdelane vert vekta likt. Intern sensur med minst to sensorar.</p>	<p>Kan gjerne formuleres som arbeidskrav</p> <p>Dette blir for upresist - inntil 3 kan bety både ett, to, eller tre arbeidskrav</p> <p>Varierte vurderingsformer som til sammen fremstår som velegnet for å vurdere studentenes oppnådde kompetanse i emnet</p>

MUSIKKDIDAKTIKK 2 - læringsutbytte:	MUSIKKDIDAKTIKK 2 vurderings-/ eksamensformer:	KOMMENTARER:
<p>Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om vidaregåande opplæring og ensemble som musikkpedagogiske verksemder. • har kjennskap til historiske og kunnskapsteoretiske perspektiv på musikkfaget. <p>Ferdigheiter - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan få i stand gode, motiverande og inkluderande faglege og sosiale læreprosessar, med vekt på vidaregåande opplæring og samspel. • kan variere, tilpasse og differensiere undervisning i samsvar med læreplanar. • kan beskrive kjenneteikn ved kunnskap og tame hjå elevane og gje tilbakemeldingar som fremmar læring. • har grunnleggande ferdigheiter i ensembleleiing og direksjon, med vekt på kor og klassisk instrumentensemble. <p>Generell kompetanse - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan formidle musikkdidaktiske problemstillingar på eit avansert nivå. • kan vidareutvikle eigen kompetanse og bidra til forbetring og nyskaping i samspel med kollegaar og musikkpedagogiske verksemder og institusjonar. • viser ansvar og sjølvstende i ulike musikkpedagogiske kontekstar. 	<p>Arbeids-og underv.former: Fellesundervisninga og omfattar førelesingar, gruppearbeid med meir, og praktisk trening i direksjon med studentgruppa som ensemble.</p> <p>Obl. undervisningsaktivitet: All undervisning er obligatorisk. Fråvær på meir enn 20% fører normalt til tap av eksamensrett. Ensembledidaktikk krev 100% frammmøte.</p> <p>For å kunne gå opp til eksamen i Musikkdidaktikk 2 må studentane ha gjennomført inntil 3 obligatoriske arbeidskrav fastsett av emneansvarleg.</p> <p>Vurderingsformer: I emnet nyttar ein følgande vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utøvande eksamen i ensembledidaktikk med instruksjon og direksjon, sjølvvald stykke, ca. 20 minutt • munnleg eksamen, ca. 25 minutt <p>Dei to eksamensdelane vert vekta likt. Minimum to sensorar, der ein skal vere ekstern.</p>	<p>Kan gjerne formuleres som arbeidskrav</p> <p>Dette blir for upresist - inntil 3 kan bety både ett, to eller tre arbeidskrav</p> <p>Forutsatt at muntlig eksamen omfatter hele pensum i emnet fremstår disse vurderingsformene som velegnet mht. å vurdere studentenes oppnådde kompetanse i emnet</p>

KUNST og DESIGN-DIDAKTIKK 1 - læringsutbytte:	KUNST - DESIGN-DIDAKTIKK 1 vurderings-/ eksamensformer:	KOMMENTARER:
<p>Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har brei kunnskap om kunst- og designfaga sin plass, grunngeving og progresjon i skulen, trinn 8-10. • har kunnskap om de ulike aspekta ved kunst- og designlæreryrket, og korleis desse kan utviklast. • har brei kunnskap om barn og unge si utvikling i kunst- og designfag , og forståing for dei ulike prosessane som påverkar elevane sin motivasjon og læring i desse faga. <p>Ferdigheiter Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, gjennomføre, reflektere over og vurdere undervisning i kunst og design, på relevante trinn og læringsarenaer, basert på læreplanar, forskning, kunstnarisk utviklingsarbeid og eiga erfaring. • kan differensiere relevante og varierte arbeidsmåtar og arbeidsmetodar som motiverer, utfordrar og inkluderer elevar, og kan tilpasse opplæringa til elevane sine interesser, læringstempo og kunnskapsnivå. • kan skape gode lærings situasjonar, kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane. • kan beskrive kjenneteikn på elevar sin kompetanse, vurdere undervegs, og kommunisere vurderingsarbeidet til elevar/føresette og kollegaer. <p>Generell kompetanse Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har ei profesjonell haldning, og kan reflektere kritisk over faglege, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål. • kan vidareutvikle eigen kompetanse og bidra til både kollegaer og skulen si utvikling. 	<p>Arbeids-og underv.former: I emnet vert det lagt vekt på studentaktive arbeids- og undervisningsformer - i forelesingar, i arbeids-/ ide- utviklingsverkstader, i gruppearbeid og individuelt.</p> <p>Obl. undervisningsaktivitet: Grunna eit fokus på studentaktive arbeidsformer er all undervisning obligatorisk, og fråvær på meir enn 20 % førar normalt til tap av eksamensrett.</p> <p>Det er eit obligatorisk arbeidskrav i emnet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningsopplegg til 1. praksisperiode, som skal forklarast og grunnjevast. Studentane skal levere dette skriftleg på Mitt UiB, og i tillegg ha ein munnleg presentasjon. <p>Vurderingsformer: I emnet nyttar ein følgande vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mappedeksamen, som inneheld inntil tre skriftlege innleveringar, fastsett av emneansvarleg. <p>Mappa skal rettleiast.</p>	<p>Kan gjerne formuleres som arbeidskrav</p> <p>Inntil 3 skriftlige arbeider er for upresist - kan bety både to og tre arbeider og dermed forskjellige typer tekster dersom mappa skal oppfylle et sidetall. Det bør fastsettes hvor mange arbeider mappa skal bestå av, og disse bør listes som arbeidskrav og slik knyttes opp mot veiledningen.</p> <p>Her mangler det informasjon om antall interne/eksterne sensorer</p>

KUNST og DESIGN-DIDAKTIKK 2 - læringsutbytte:	KUNST - DESIGN-DIDAKTIKK 2 vurderings-/ eksamensformer:	KOMMENTARER:
<p>Kunnskap Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om kunst- og designfaga sin plass, grunngeving og progresjon i skulen, basert på eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, berekraftig utvikling, likestilling og likeverd. • har brei kunnskap om dei komplekse læringsprosessane i kunst og designfag, og korleis ein som lærar på ein profesjonell måte, kan legge til rette for denne læringa. • har kjennskap til ulike tradisjonar for rettleiing, og kan nytte seg av desse i undervisning. • har kjennskap til vår globale visuelle kultur, og korleis ein som lærar kan knytte denne kunnskapen til undervisning i kunst og design. <p>Ferdigheiter Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, rettleie, gjennomføre, reflektere over og vurdere undervisning i kunst og design, særleg retta mot vidaregåande trinn, basert på læreplanar, teori, forskning, kunstnarisk utviklingsarbeid, og eiga erfaring. • kan differensiere relevante og varierte arbeidsmåtar som motiverer, utfordrar og inkluderer elevar i vidaregåande skule. • kan tilpasse opplæringa til dei interessene og det kunnskapsnivået som elevane har. • kan skape utfordrande og gode læringssituasjonar, kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane. • kan beskrive kjenneteikn på kompetansen til elevane, vurdere undervegs, og kommunisere vurderingsarbeidet til elevar/føresette og kollegaer. <p>Generell kompetanse Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har ei profesjonell haldning, og kan kritisk reflektere over faglege, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål. • kan med stor grad av sjølvstende, vidareutvikle eigen kompetanse og medverke til utviklinga både for kollegaer og skulen. 	<p>Arbeids-og underv.former: I emnet vert det lagt vekt på studentaktive arbeids- og undervisningsformer, i førelesningar, på seminar, i gruppearbeid og i workshops. Obl. undervisningsaktivitet: All undervisning er obligatorisk. Fråvær på meir enn 20% fører normalt til tap av eksamensrett. Det er eit obligatoriske arbeidskrav i emnet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeiding av undervisningsopplegg til 2. praksisperiode, som skal forklarast og grunnjevast. Studentane skal levere dette skriftleg på Mitt UiB, og i tillegg ha ein munnleg presentasjon. Arbeidet går føre seg i praksisførebuande veke. <p>Vurderingsformer: I emnet nyttar ein følgende vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semesteroppgåve med sjølvvalt tema, 3000 ord. • Praktisk munnleg eksamen. Studentane presenterer eit visuelt læremiddel, som dei knyter opp til ei skisse av eit undervisnings-opplegg. <p>Dei to eksamensdelane vert vekta likt.</p>	<p>Kan gjerne defineres som arbeidskrav</p> <p>I dette emnet innebærer eksamensformen at studentene selv styrer mye av innholdet dersom de også velger hvilket visuelt læremiddel de vil presentere. Bør vurdere å utvide muntlig eksamen til å omfatte hele pensum slik at mer av fagkompetansen kan prøves.</p> <p>Her mangler det informasjon om antall interne/eksterne sensorer</p>

Til: Programstyret for Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design
Fra: Signe Kalsnes, Norges musikkhøgskole
Dato: 5.3.2023

Fagfellevurdering for Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design ved UiB

Rapport nr. 2: Vurdering av

- a) sammenhengen mellom læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis**

- b) rekruttering, frafall, studentenes gjennomføring og eksamensresultater**

Bakgrunn

For perioden august 2021 tom. desember 2024 er jeg oppnevnt som ekstern fagfelle ved Fakultet for kunst, musikk og design ved Griegakademiet – Institutt for musikk.

Oppdraget innebærer å vurdere ulike sider ved Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design i tråd med oppdragsbrevets beskrivelse av ansvar og oppgaver:

- Programstyret vil årlig angi hvilke sider ved studietilbudet som ønskes vurdert. Tidligere fagfellevurderinger, interne program- og emneevalueringer, tilbakemeldinger fra studenter og involverte undervisere og oversikter over studiepoengproduksjon, eksamensresultater og frafall vil gi programstyrene grunnlag for å avgjøre hvilke spørsmål fagfellene bør se nærmere på. Fagfellene står likevel fritt til å undersøke også andre sider ved studieprogrammet. De kan i den anledning be om den dokumentasjon som de finner hensiktsmessig.
- Det er ønskelig at ekstern fagfelle er særlig oppmerksom på:
  - a) sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene og de lærings-, undervisnings-, og vurderingsformer som inngår i et studieprogram og tilhørende enkeltemner.
  - b) sammenhengen mellom de emner som inngår i studieprogrammet.
  - c) kvalitetsutviklingsarbeidet knyttet til studieprogrammet.
- Fagfellene skal årlig utarbeide en skriftlig rapport som sendes programstyret.
- Oppfølgingen av tidligere foreslåtte tiltak skal alltid vurderes som ledd i neste års oppdrag.

- Rapportene fra fagfellene skal omtales i de programevalueringer som programstyret skal gjennomføre hvert 5. år.
- Fagfellene skal minst én gang i løpet av funksjonstiden møte tilsatte og studenter for en samtale om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet.

Etter avtale med programstyreleder Anne Skansaar høsten 2022, er planen for programevalueringen for kommende år justert og ser slik ut:

2022/2023: Årlig vurdering av hele eller deler av studieprogrammet, etter bestilling fra programstyret. Dialog med programstyret; vurdering av resultater og oppfølging av tidligere evalueringer. Nærmere spesifisering og oppfølging etter evaluering fra 2021/2022.

- Høst 2022: Sammenheng mellom LUB i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis.
- Vår 2023: Rekruttering, frafall, studentenes gjennomføring og eksamensresultater.
- Innen mai: Møte med ansatte og studenter + møte med programstyreleder, programkoordinator + instituttleder og dekan (evnt. h 2023?)
- Årlig rapport leveres innen 28. februar 2023.

2023/2024: Årlig vurdering av hele eller deler av studieprogrammet, etter bestilling fra programstyret. Dialog med programstyret; vurdering av resultater og oppfølging av tidligere evalueringer. Nærmere spesifisering og oppfølging etter evaluering fra 2022/2023.

- Høst 2023: Læringsmiljø og studentinvolvering. Møte studenter og tilsatte for samtaler om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet.
- Vår 2024: Gjennomgang og oppfølging av tidligere semesters fagfelleevalueringer (forberedelse til 5-årig programevaluering høst 2024).

Evalueringen

Jeg har fått tilgang til følgende informasjon og dokumenter som rapporten baseres på:

- Statistikk:
  - søker- og opptakstall for de tre siste studieårene
  - oversikt over studiegjennomføring siste to år (2021-22)
  - eksamens-resultater siste to år (2021-22)
- Studieplan med emneplaner for praksis i hhv. Kunst og design og Musikk
- Praksisinformasjon for studenter MUSIKK - 2022-2023
- Praksisinformasjon for praksisveiledere MUSIKK - 2022-2023
- Praksisplan PPU-KUNST og DESIGN - høst 2022
- Praksisplan PPU-KUNST og DESIGN - vår 2023

Jeg har også hatt tilgang til egenevalueringene for pedagogikk- og fagdidaktikk-emnene for våren 2023, men disse gir i liten grad informasjon om praksis ut over å beskrive at hvert

semester er inndelt i tre bolker: Undervisning (6 uker), praksisperiode (5-6 uker) og skriveperiode (oppgaver/eksamen). Fra emneevalueringen av Musikk-didaktikk våren-23 fremgår det dessuten at det er gjennomført et FoU-arbeid knyttet til sammenheng mellom teori og praksis i undervisningsopplegget ensemblelab., og at empirien inneholder tematikk om hele PPU-programmet og derfor er verdifull i forbindelse med redesign av PPU-programmet.

DEL 1: Studieplanen for studieprogrammet - vurdering av sammenheng mellom læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis

Studieplanen for PPU i kunst, musikk og design baserer seg på Forskrift om rammeplan for PPU fra 2015 og Nasjonale retningslinjer for PPU-A. Læringsutbytte er i forskriften definert gjennom kategoriene *Kunnskap*, *Ferdigheter* og *Generell kompetanse*.

I forskriften fremgår det at praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert, at studentene skal ha praksis både i grunnskole og videregående opplæring, og at for studenter med fagbakgrunn i utøvende kunsthøgskole, kan inntil 50 % av praksis foregå i kulturskolene og inngå i kravet om 60 dager.

I de nasjonale retningslinjene for PPU-A fremgår det at hovedtema for praksisopplæringen er lærerrollen, lærerarbeidet, elevmangfoldet, skolen som organisasjon og lærerens tilrettelegging for læring. Dette handler om utvikling av egen læreridentitet og relasjonskompetanse, og om lærerarbeidet i møte med det flerkulturelle klasserommet. Vurdering i praksis innebærer at det skal utarbeides konkrete mål for ønsket læringsutbytte for hver praksisperiode.

Studieplanen

Som grunnlag for å vurdere sammenhengen mellom læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) i praksisemner og gjennomføring og vurdering av og i praksis, har jeg først og fremst lest studieplanens emnebeskrivelser av praksis - KDPRA210, KDPRA211, MUPRA210, MUPRA211. Beskrivelsene gir liten eller ingen informasjon om den faglige gjennomføringen av praksis ut over å fastslå at all praksis er obligatorisk, med krav om 100% frammøte og god forberedelse.

I tillegg fremgår det at studentene får variert praksis i flere ulike skoleslag og praksisarenaer. Alle studenter, uavhengig av faglig og didaktisk innretning, har praksis i både grunnskole og videregående opplæring slik forskriften krever. Musikkstudentene har i tillegg praksis i kulturskole og i ensembleundervisning, der sistnevnte ser ut til å foregå i frivillig musikkliv/kulturskole. Kunst og design-studentenes praksis i grunnopplæringen suppleres med alternativene kulturskole, museum og folkehøgskoler. De siste to arenaene hjemles ikke i PPU-forskriften, men representerer allikevel relevante yrkesarenaer for lærere og kunstformidlere i kunsthøgskolen. I varierende grad fremgår det i emneplanene for

praksis at mengden praksis tilsvarer 500 arbeidstimer som inkluderer undervisning, forberedelse, vurderingsarbeid, møte- og samarbeidstid samt tid til faglig utviklingsarbeid.

Studieplanen gir meget begrenset informasjon om vurdering av studentenes oppnådde læringsutbytte i praksis og grunnlaget for denne. I den innledende delen om arbeids- og undervisningsformer i studiet, fremgår det at

Praksisopplæringa omfattar arbeidsinnsats tilsvarande 60 arbeidsdagar og skal ha kontinuerleg rettleiing i autentiske yrkessituasjonar med elevar. Praksis skal vere allsidig, med stigande krav til sjølvstende og ansvar; frå observasjon via medlærarpraksis til sjølvstendig undervisning. Opplæringa kan vere individuell, i par eller i grupper, og vil samla omfatte einskildelevar og ulike grupperingar i både obligatorisk skule og sjølvvald opplæring.

Erfaringar frå praksis skal studentane drøfte og reflektere over, skriftleg og munnleg, i arbeidet med pedagogikk og fagdidaktikk.

I emnebeskrivelsene for praksis ville det på den bakgrunn være naturlig å forvente mer detaljerte beskrivelser av arbeids- og undervisningsformene, men det finner jeg i liten eller ingen grad ut over denne passusen i emneplanene for MUPRA 2010 og 2011:

Praksisundervisninga femner om observasjon av andre si undervisning, sjølvstendig undervisning (anten individuelt eller saman med andre) og rettleiing frå praksislærar/faglærar. Deltaking i aktuelle samarbeidsforum knytt til praksis kan og inngå som del av praksis.

Det er heller ikke nedfelt noen arbeidskrav i praksis-ernene ut over at praksis er obligatorisk og at det forventes at studenten møter forberedt. I tillegg mangler det utfyllende informasjon om vurdering ettersom det kun fremgår av emnebeskrivelsene at

Det vert gjort ei heilskapleg vurdering av studenten sine praksisperiodar gjennom samarbeid mellom praksisrettleiar og faglærar.

Praksisdokumenter med informasjon om praksis til studenter og praksisveiledere

Ettersom jeg savnet mer utfyllende informasjon både om arbeidskrav og vurdering i emneplanene for praksis, etterspurte jeg eventuelle andre dokumenter som beskriver praksis i tillegg til studieplanen. Jeg fikk da tilsendt 4 dokumenter:

- Praksisinformasjon for studenter MUSIKK 2022-2023 - heretter kalt dok.A
- Praksisinformasjon for praksisveiledere MUSIKK 2022-2023 - heretter kalt dok.B
- Praksisplan PPU-KUNST og DESIGN - høst 2022 - heretter kalt dok.C
- Praksisplan PPU-KUNST og DESIGN - vår 2023 - heretter kalt dok.D

I disse dokumentene har jeg særlig merket meg følgende:

- Svært ulike beskrivelser: Dokumentene A/B og C/D fremstår som nokså forskjellige både mht. innhold og struktur til tross for at de har til hensikt å gi utfyllende

beskrivelser av praksisopplæringen i PPU, og det er også ulike beskrivelser for studenter og praksisveiledere i musikk-praksis (dok. A og B). Dette gjør det krevende å orientere seg i både omfang (herunder hvor mange timer studentene forventes å undervise), innhold og vurdering av praksis.

- Uklart mht. fordeling av den samlede tiden til praksis: Dok.A og B (musikkpraksis) beskriver den tidsmessige fordelingen av hva som inngår i hver av de 4 praksisperiodene (hver på 3 uker á 125 timer) slik (dok.B s.2):

Det er lagt av 25 klokketimer med undervisning, observasjon og veiledning til hvert praksisopphold. Her er omtrent 5 klokketimer satt av til samtale og veiledning. (...) Resterende timer for å at praksis skal utgjøre 15 dager forventes at studenten bruker til planlegging og etterarbeid knyttet til praksis.

Her mangler en konkretisering av hvor mange timer aktiv undervisningspraksis (ikke observasjon) hver student skal ha i hver av praksisperiodene.

I dok.C og D (K/D-praksis) fremstår denne beskrivelsen annerledes ved at det er angitt hvilke uker (og mengde) som skal være observasjonspraksis, og hvilke som skal være undervisningspraksis, konkretisert til 8-10 timer undervisning pr. uke i individuell praksis eller 6-7 timer i par-praksis + 6-7 timer assistent/observatør. Den resterende tiden skal brukes til observasjon av praksislærer, planlegging av undervisning, observasjon av og tilbakemelding til medstudenter, møtevirksomhet i skolen, etterarbeid og veiledning.

- Vurdering: I dok.A fremgår det at studenten vil få praksisbesøk fra faglærer i de to første praksisperiodene, og at «det blir gjort en helhetlig vurdering av studenten sine praksisperioder i samarbeid med praksislærere og faglærere på praksisvurdering.» Nærmere beskrivelse av hvordan eller hva vurderingen skjer på bakgrunn av finnes ikke.

I dok.B under overskriften *vurdering* (s.6) står det følgende:

Vurdering av den enkelte students praktiske lærerdyktighet skjer i samarbeid mellom praksislærere og faglærere **og baseres på observasjon av studentens undervisning, veiledningssamtaler og skriftlige arbeider.** Praksislærer har hovedansvar for vurderingen, som uttrykkes med bestått / ikke bestått. Etter hver praksisperiode fyller praksislærer ut evalueringsskjema og sender det til PPU som gir kopi til studenten.

Det fremkommer imidlertid ingen informasjon om hva slags skriftlige arbeider (arbeidskrav) studenten forventes å levere. Tvert imot står det følgende under overskriften *Notatbok og praksisrefleksjon* (s.4):

Studentene skal ikke levere praksisrapport, men føre en loggbok/arbeidsbok med opplegg, kommentarer, elevreaksjoner, praksislærers tilbakemeldinger, egne erfaringer, konsertprogram m.m. Momenter herfra vil gi grunnlag for «praksisrefleksjon» som er eksamen for Pedagogikk 1 og Pedagogikk 2. Du som praksislærer er uten ansvar for notatbok og oppgaveskriving, men bør oppfordre studenten til å notere seg viktige momenter fra veiledning. Studenten får egen informasjon om eksamensoppgavene.

I *dok.C og D* for K/D-praksis finnes det likelydende avsnitt om vurdering med utfyllende bestemmelser om vurderingskriterier og rutiner. Her finnes også beskrivelser knyttet til godkjenning /underkjenning av praksis med rutiner som skal iverksettes ved tvil om praksis kan godkjennes. Det er imidlertid litt uklart hvem som deltar i en slik prosess fordi her benyttes både begrepet *praksisveileder* og *praksislærer* (mens jeg antar at *faglærer* skulle vært en av disse) - se beskrivelse s.8 i begge dokumentene.

- **Begreper og rollebeskrivelser:**
  - Dok. A og B anvender begrepet «metodikk» og «metodikkundervisning» om didaktikkfaget - her bør begrepsbruken være i tråd med tilsvarende i studieplanen.
  - Dokumentene benytter begrepene *praksislærer* og *praksisveileder* om hverandre. Hvis dette er e og samme person, vil det være hensiktsmessig å bare bruke en av betegnelsene.

Vurdering:

1. Erfaringen min etter å ha lest alle de omtalte dokumentene, er at det er vanskelig å gjøre en vurdering av sammenheng mellom LUB i praksisemnene og gjennomføring og vurdering av og i praksis. Det skyldes først og fremst at det i studieplanen verken er beskrevet arbeidskrav i praksis eller vurderingskriterier.

- *Jeg anbefaler at studieplanens emnebeskrivelser for praksis suppleres med både arbeidskrav og informasjon om at studenten vurderes i forhold til forventet læringsutbytte. Det bør videre fremgå hvilke prosedyrer som gjelder om en student står i fare for ikke å bestå praksis, hvordan ny vurdering gjennomføres, og hvor mange forsøk studenten har på å gjennomføre praksis.*

Praksisdokumentene for musikkpraksis (dok. A og B) inneholder ingen beskrivelser av vurdering ut over det jeg har gjengitt i avsnittet ovenfor, mens praksisdokumentene for K/D-praksis (dok. C og D) angir både vurderingskriterier og prosedyrer.

I dok. A og B fremgår at det er gunstig å ta utgangspunkt i en skriftlig plan for samtale, analyse og refleksjon og at praksislærer kan kreve en slik plan av studenten. Dette bør formaliseres slik at studenten i forkant av undervisningen legger frem en kortfattet skriftlig plan for den planlagte undervisningen som også tjener som et veiledningsdokument.

I dok. B vises det til at studentene ikke skal levere praksisrapport (s.4), men føre en logg over det som skjer i praksis. Her fremgår det at momentene fra loggen vil gi grunnlag for «praksisrefleksjon» som er eksamen i Pedagogikk 1 og 2. Jeg finner imidlertid ikke noe om dette i emnebeskrivelsene for Pedagogikk 1, der det står at vurderingsformen er mappeeksamen inneholdende 3 skriftlige innleveringer. I vurderingen i Pedagogikk 2 inngår en praksisrefleksjonsoppgave på 2500-3000 ord, med problemstilling og tematikk som reflekterer innholdet i emnet.

- *Jeg anbefaler at dere gjør en vurdering av denne ordningen og hvorvidt det vil være mer hensiktsmessig om studentene leverer en avsluttende praksisrefleksjon/ praksisrapport som grunnlag for den endelige vurderingen i praksis.*

En slik skriftlig praksisrapport trenger ikke ha så stort omfang, men den vil kunne belyse sider ved studentens praksis-forståelse og kompetanse som ikke lar seg vurdere gjennom observasjon av studentens undervisning. Her tenker jeg på forhold som er omtalt i innholdsbeskrivelsen i praksisemnene, f.eks. hjem-skole-samarbeid, teamarbeid/skolen som organisasjon og endrings- og utviklingsarbeid. I en slik praksisrapport vil studenten også kunne vise innsikt i sterke og svake sider ved egen lærerrolle og reflektere over hvordan hen kan videreutvikle sin lærerprofesjonalitet.

2. I den første evalueringsrapporten fra 2022 påpekte jeg de tallrike læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) i studieplanen, med ulike formuleringer av LUB på program-nivå og på emne-nivå. Det samme gjør seg gjeldende for læringsutbytte-beskrivelsene for praksis. Her er det ulike LUB-formuleringer for praksis i musikk og praksis i kunst og design. **Her viser jeg til vedlegget «PPU i kunst, musikk og design: praksis - LUB, innhold og vurderingsformer» som bør leses parallelt med denne teksten.**

- *Jeg anbefaler at det, så langt det er hensiktsmessig, utformes likelydende læringsutbyttebeskrivelser for praksis i musikk og kunst/design, der beskrivelsene i større grad samsvarer med tilsvarende beskrivelser for den samlede kompetansen de ferdigutdannede kandidatene forventes å inneha (LUB på programnivå).*

Eksempelvis merker jeg meg at det i planen for kunst og design er formulert en LUB som omfatter klasseledelse: «Studenten har kunnskap om samspelet mellom elev og mellom elev og lærer, om skuleleiing, klasseleiing, teamarbeid og skule-heim-samarbeid», mens det ikke finnes tilsvarende LUB-beskrivelse for klasseledelse i praksisplanen for musikk. Begge praksisemner har imidlertid innholdselementet «læreren si rolle som klasseleiar og rollemodell».

3. Behov for ett felles praksisdokument.

Praksisdokumentene for musikk og kunst/design fremstår som ganske forskjellige både mht. innhold og type/sjanger. Den viktigste funksjonen til slike dokumenter er å klargjøre og formalisere forhold rundt praksis som ikke er nedfelt i studieplanen. De mange praksisfortellingene som inngår i dok.A og B bør således tas ut av dokumentet og heller formidles på annen måte til studentene.

Særlig er det viktig å utarbeide tydelige beskrivelser av prosedyrer som trer i kraft når studenter står i fare for ikke å få godkjent praksis og av fordelingen av hvordan tiden til de ulike delene av praksis skal fordeles. Det må fremgå hvor mange undervisningstimer (aktiv undervisning) studentene forventes å undervise pr. uke / praksisperiode, og dette bør være likt for alle PPU-studenter uavhengig av faglig profil.

- *Jeg anbefaler at det utformes ett felles praksisdokument som formaliserer alle sider ved praksis og som tydeliggjør det felles ansvaret som UH-institusjonen og praksisfeltet har for studentenes profesjonsutvikling i PPU. Jeg anbefaler også at praksisdokumentet beskriver en utvidet rolle- og ansvarsbeskrivelse.*

UH/ programstyret/ studieleder har ansvar for at kvalitetskravene til praksis oppfylles, mens rektor på praksisskolen har det overordnede ansvaret for det praksistilbudet studentene får på praksisplassen. I praksisdokumentene for kunst og design finnes denne beskrivelsen langt på vei ettersom studentens, praksisveilederens og praksiskoordinatorens oppgaver og ansvar er omtalt. Jeg anbefaler å ta utgangspunkt i disse dokumentene og å utvikle dem til ett felles dokument som beskriver:

- Generell informasjon:
  - o Omfang, innhold og organisering
  - o Praksisperioder - PPU-heltid + PPU-deltid - musikk og K/D
  - o Arbeidskrav og fravær - obligatorisk deltakelse + dokumentert innhold og volum av undervisning og veiledning i hver enkelt praksisperiode, + ev. praksisrapport for hver enkelt praksisperiode
  - o Taushetsplikt for studenter
  - o Politiattest jfr. [Forskrift om opptak til universiteter og høyskoler, kap.6](#)
  - o Krav til kompetanse og undervisningserfaring hos praksisveileder i hht. Nasjonale retningslinjer for PPU-A.
- Beskrivelse av de ulike praksisarenaene: grunnskole, VGO, kulturskole, øvrige praksisarenaer
- Veiledning og vurdering i praksis:
  - o Ny praksis/vurdering
  - o Skikkethetsvurdering
- Samarbeid og dialog mellom UiB/fakultet for kunst, musikk og design og praksisarenaene
- Rollebeskrivelser/ansvar (student, praksiskoordinator/praksisadministrasjon, studieleder/programstyre, rektor/skoleleder ved praksisskolene, praksisveileder)

4. Ettersom det utarbeides årlige selvevalueringer fra ansvarlige lærere i pedagogikk- og didaktikkemnene, kan det også vurderes å utarbeide tilsvarende for praksisemnene.

DEL 2: Vurdering av rekruttering, frafall, studentenes gjennomføring og eksamensresultater

Jeg har fått tilgang til følgende tallmateriale som viser søkertall, godkjente søkere, hvor mange studenter som er tatt opp til PPU, hvor mange som har fullført og hvor mange som ikke har fullført. I tillegg eksamensresultater for de to første årene.

Studenttall		Søkertall	Godkjente	Opptak	Fullført	Frafall
		2020/2021	Totalt	87	46	25
	Musikk	40	22			
	Kunst og design	47	24			
2021/2022	Totalt	95	42	26,5	10	16,5
	Musikk	63	28			
	Kunst og design	32	16			
2022/2023	Totalt	87	48	27		
	Musikk	50	30			
	Kunst og design	37	18			

Eksamensresultater		KMDPED201	KMDPED202	MUDI201	MUDI202	KDDI201	KDDI202
		Våren 2021	Oppmeldt	27	24	10	11
	Møtt	26	22	8	11	16	10
	Bestått	26	21	8	10	16	10
	Ikke bestått	0	1	0	1	0	0
	Fravær	1	1	0	0	0	1
	Snitt karakter	Bestått	B	Bestått	Bestått	Bestått	Bestått
Våren 2022	Oppmeldt	19	14	14	10	6	4
	Møtt	16	11	11	10	5	3
	Bestått	14	10	9	8	5	2
	Ikke bestått	2	1	2	2	0	1
	Fravær	3	3	3	0	1	1
	Snitt karakter	Bestått	B	Bestått	C	Bestått	B

Ettersom det kun er to kull som foreløpig er uteksaminert, og disse kullene i tillegg ble rammet av korona-nedstengninger, er det vanskelig å utlede klare tendenser mht. rekruttering, frafall og gjennomføring. Det er også vanskelig å lese noen klare tendens ut av eksamensresultatene.

Jeg merker meg at det er stor søkning til PPU-utdanningen alle de tre årene det har vært opptak: 87 søkere våren 2020, 95 våren 2021 og 87 våren 2022. Av disse er bare rundt halvparten godkjent hvert av årene, og en enda mye mindre andel er tatt opp til studiet. Studieåret 2020-21 fordelte søkertallene og opptaket seg nokså likt mellom PPU-musikk og PPU-kunst/design. Studieåret 2021-22 er det vesentlig flere søkere til musikk, og tilsvarende opptakstall. Den samme tendensen ses for studieåret 2022-23.

Hvorfor er det så stort sprik mellom søkertallene, godkjente søkere og opptakstallene?

Et søk på UiBs nettside viser at det finnes god og tydelig informasjon om formelle krav til opptak til PPU i kunst, musikk og design. Det er derfor nærliggende å konkludere med at denne informasjonen bidrar til å rekruttere studenter som oppfyller opptakskravene, og at

det ikke er manglende formelle kvalifikasjoner som er årsaken til at antallet godkjente søkere er så mye lavere enn antall søkere.

På UiBs nettside fremgår det i tillegg informasjon om at hver enkelt søker - i tillegg til godkjent utdanning - vurderes ut ifra CV, arbeidserfaring, portfolio, motivasjonsbrev, og intervju. En mulig forklaring på spriket mellom søkertall og godkjente søkere, er at den silingen av søkere som skjer i denne vurderingsprosessen er betydelig og kanskje for stor, med den konsekvens at søkere som innfrir opptakskravene jfr. PPU-forskriften (BA i utøvende eller skapende kunstfag i finansieringskategori A eller B, med minimum 180 studiepoeng i kunstfaget) allikevel ikke vurderes som godkjente etter tilleggs-vurderingen som foretas ved fakultetet.

Det er også stort sprik mellom antallet godkjente søkere og de som blir tatt opp til PPU-studiet - i grove trekk kan vi si at det dreier seg om en halvering ved at det tas opp i gjennomsnitt 26 studenter årlig.

En mulig forklaring på spriket mellom antall godkjente søkere og opptakstallene, er et det er fastsatt opptakskvoter til PPU i kunst, musikk og design som er mye lavere enn antallet søkere og godkjente søkere og som heller ikke tar høyde for den store mangelen på lærerkompetanse det er innenfor praktiske og estetiske fag/kunstfag i grunnopplæringen. Mangelen på lærerkompetanse er vel dokumentert i SSBs undersøkelser om lærerkompetanse i fag, senest i SSBs siste rapport med tall fra skoleåret 2021-22 - se <https://www.ssb.no/utdanning/grunnskoler/artikler/laererkompetanse-i-grunnskolen.hovedresultater-2021-2022>

Det fremgår også av tabellen ovenfor at frafallet er lavt for studieåret 2020-21, mens det er uventet høyt det påfølgende året. Det lave gjennomføringstallet for 2021/22 oppgis å henge sammen med at flere studenter gikk ut i permisjon, og at det i tillegg er studenter som måtte gjennomføre konte-eksamen høsten 2022.

En mulig forklaring kan være korona-pandemien med nedstengte studiesteder, undervisning på zoom og derav vansker med studiegjennomføring som mange studenter har rapportert om.

En annen mulig forklaring kan skyldes forhold ved studiet. I den første evalueringsrapporten påpekte jeg de store utfordringene studieorganiseringen ga heltidsstudentene i særdeleshet. Det fremgår ikke av oversikten hvordan tallene ser ut om man differensierer mellom studenter på heltidsstudiet og deltidsstudiet.

- *Jeg anbefaler å få frem tall som differensierer mellom heltids-studenter og deltids-studenter, mellom studieretningene - musikk og kunst/design, og i tillegg tall som viser kjønnsfordelingen på søkere, godkjente søkere og studenter tatt opp til studiet - relatert til både studieretning og til heltid/deltid.*
- *Jeg anbefaler også å øke opptaket av studenter til PPU i kunst, musikk og design i tråd med samfunnets behov for lærere innenfor disse fagene og for å bedre kunne møte antallet formelt godkjente søkere.*

VEDLEGG RAPPORT nr.2: PPU i kunst, musikk og design: LUB på programnivå og i Praksisemnene

<p>Fagplan for PPU i kunst, musikk og design Kandidaten skal ved avslutta program ha følgende læringsutbytte:</p> <p>Kunnskap - Kandidaten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har djup fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap for relevante kunstpedagogiske praksisar. • kjenner mandata og verdigrunnlaga til skulen og andre arenaer for kunstoppplæring. • har god kunnskap om gjeldande lov- og planverk, og evne til å halde seg oppdatert. • har kunnskap om barne- og ungdomskultur, om utviklinga og læringa til barn og ungdom i ulike sosiale og kulturelle samanhengar. • har kunnskap om korleis kunstfag og kulturelle og sosiale estetiske uttrykk inngår i identitetsskaping til barn og unge. • har god kunnskap om undervisning og læring i grunnskule, kulturskule, vidaregåande opplæring, og i andre relevante kunstpedagogiske verksemder. • har kunnskap om barn og unge i vanskelege livssituasjonar, medrekna kunnskap om vald og seksuelle overgrep. • har kunnskap om og forståing for eit felles verdigrunnlag om demokrati, kulturelt og sosialt mangfald, berekraftig utvikling, likestilling og likeverd. 	<p>Praksis for PPU, musikk (heltid og deltid) MUPRA210, MUPRA211</p> <p>Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om grunnskule, vidaregåande skule og kulturskule som organisasjon og planane og retningslinjene desse skulane er underlagt. • har kunnskap om korleis undervisnings-/øvingsplanlegging kan gjennomførast på ein god måte i dei ulike praksisane i studiet. • har kunnskap om praktisk-metodiske verkty for å undervise i dei ulike skuleslag/praksisarenaer som studiet femner om. 	<p>Praksis for PPU, kunst og design (heltid og deltid) KDPRA210, KDPRA211</p> <p>Kunnskap - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om læring, læreprosessar, arbeidsmåtar, læremidlar og vurdering i trinn 8-10 i grunnskulen, i vidaregåande skule og i andre relevante læringsarenaer. • har kunnskap om samspelet mellom elevar og mellom elev og lærar, om skuleleiing, klasseleiing, teamarbeid og skule-heim-samarbeid. • har kunnskap om rolla til læraren, rettar og plikter og om lærararbeidet på organisasjonsnivå. • har kunnskap om konkret forskings- og utviklingsarbeid i praksisskulen
<p>Ferdigheiter - Kandidaten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, gjennomføre, vurdere, og reflektere over undervisning; tufta på forskning, kunstfaglege utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. • kan skape gode læringssituasjonar; kjenneteikna ved dialog, toleranse, respekt og omsorg for elevane • kan leie og legge til rette for variert og differensiert undervisning, som fører til gode kunstfaglege og sosiale læringsprosessar. • kan praktisere fleirkulturell forståing og toleranse for mangfald, og har medvit om spørsmål knytt til medborgarskap i utøvande og skapande undervisning og læring. 	<p>Ferdigheiter - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere/reflektere over eigen praksis med utgangspunkt i gjeldande planar for grunnskulen, vidaregåande skule og kulturskulen. • kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere/reflektere over eigen praksis som ensembleleiar. • kan gjennom praksis dokumentera gode faglege føresetnader for å 	<p>Ferdigheiter - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, tilpasse, gjennomføre og vurdere opplæring, aleine og saman med andre. • kan variere og grunngje eit breitt utval av måtar for undervisning, både sjølvstendig og gjennom elevmedverking. • kan utvikle mål for opplæringa og vurdere elevane si evne til å oppnå

<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeide variert, og differensiere og tilpasse eiga undervisning i samsvar med gjeldande læreplanar og vedtekter. • kan skildre kjenneteikn på kompetanse, kan vurdere og dokumentere elevar si læring, og gje tilbakemeldingar som fremmar læring og medverkar til at elevar kan reflektere over eiga læring. • kan bygge relasjonar til elevar og føresette, og samarbeide med aktørar som er relevante for skuleverket. 	<p>undervise i dei praksisane studiet femner om.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilpasse si eiga praksisundervisning i samsvar dei føresetnader eleven eller elevgruppa/ensemblen har. • kan ta grunnleggjande yrkesetiske val. 	<p>måla gjennom formativ og summativ vurdering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan vera ein tydeleg leiar og leie læringsarbeid tilpassa ulike elevar, og kunne justere arbeidsmåtene undervegs. • kan samhandle med elevar, føresette, kollegaar, skuleledelse og andre aktørar i skulen.
<p>Generell kompetanse - Kandidaten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan formidle kunstpedagogiske og kunstfagdidaktiske problemstillingar på eit avansert nivå. • har ei profesjonell haldning, og kan reflektere kritisk over kunstfaglege, profesjonsetiske og utdanningspolitiske spørsmål. • kan med stor grad av sjølvstende vidareutvikle eigen kompetanse og medverke i utviklinga til kollegaar, skular og andre kunstpedagogiske felt. 	<p>Generell kompetanse - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunisere og samarbeide med elevar, kollegaar, leiar, foreldre og andre partar i opplæringsystemet. • kan delta i ulike typar utviklingsarbeid. 	<p>Generell kompetanse - Studenten..</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over fag, undervisning og elevane si læring i lys av aktuelle læreplanar og profesjonsetiske perspektiv. • kan kritisk vurdere eigen og andre sin praksis med referanse til teori og forskning. • kan bygge gode relasjonar og kommunisere godt med elevar og kollegaar. • kan initiere og gjennomføre utviklingsarbeid i samarbeid med utdanningsinstitusjonen og praksisskulen

VEDLEGG RAPPORT nr.2: PPU i kunst, musikk og design: Praksis - LUB, innhold og vurderingsformer

LUB I PRAKSISEMNER - kunst og design	PRAKSISINNHOOLD - kunst og design	VURDERINGSFORMER - kunst og design
<p>Kunnskap - Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om læring, læreprosessar, arbeidsmåtar, læremidlar og vurdering i trinn 8-10* i grunnskulen, i vidaregåande skule og i andre relevante læringsarenaer. • har kunnskap om samspelet mellom elevar og mellom elev og lærar, om skuleleiing, klasseleiing, teamarbeid og skule-heim-samarbeid. • har kunnskap om rolla til læraren, rettar og plikter og om lærararbeidet på organisasjonsnivå. • har kunnskap om konkret forskings- og utviklingsarbeid i praksisskulen <p>Ferdigheiter - Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, tilpasse, gjennomføre og vurdere opplæring, aleine og saman med andre. • kan variere og grunnje eit breitt utval av måtar for undervisning, både sjølvstendig og gjennom elevmedverking. • kan utvikle mål for opplæringa og vurdere elevane si evne til å oppnå måla gjennom formativ og summativ vurdering. • kan vera ein tydeleg leiar og leie læringsarbeid tilpassa ulike elevar, og kunne justere arbeidsmåtene undervegs. • kan samhandle med elevar, føresette, kollegaar, skuleledelse og andre aktørar i skulen. <p>Generell kompetanse - Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over fag, undervisning og elevane si læring i lys av aktuelle læreplanar og profesjonsetiske perspektiv. • kan kritisk vurdere eigen og andre sin praksis med referanse til teori og forskning. • kan bygge gode relasjonar og kommunisere godt med elevar og kollegaar. • kan initiere og gjennomføre utviklingsarbeid i samarbeid med utdanningsinstitusjonen og praksisskulen. 	<p>Emnet tek opp tema som:</p> <ul style="list-style-type: none"> • læringsmiljø, lærarens rolle som klasseleiar og rollemodell, elevsamtalar og yrkesetikk • differensiering og tilpassa opplæring, også for elevar i eit fleirkulturelt læringsmiljø. Sjå den einskilde og sjå klassen under eitt • planlegging, tilrettelegging og gjennomføring av opplæring, og vurdering og dokumentasjon av elevane si læring • formell og uformell elevvurdering • tiltak for elevar med særskilde behov, samarbeid med hjelpeapparatet • samarbeid mellom skule og heim • teamarbeid, skulen som organisasjon • endrings- og utviklingsarbeid 	<p>I emnet nyttar ein følgande vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det vert gjort ei heilskapleg vurdering av studenten sine praksisperiodar gjennom samarbeid mellom praksisrettleiar og faglærar. <p>Praksisarenaer:</p> <p>1. semester Grunnskule, fortrinnsvis 8-10*</p> <p><u>Alternativ:</u> Kulturskule Museum Folkehøgskular</p> <p>2. semester Vidaregåande skule</p> <p><u>Alternativ:</u> Kulturskule Museum Folkehøgskular</p>
<p>* PPU-forskriften har ingen bestemmelser om hvilke grunnskoletrinn PPU kvalifiserer for, men i Tilsettingsforskriften fremgår det at PPU kvalifiserer for tilsetning/undervisning fra 5. tom. 13. trinn.</p>		

LUB I PRAKSISEMNER - musikk	PRAKSISINNHOOLD - musikk	VURDERINGSFORMER - musikk
<p>Kunnskap <i>Studenten..</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om grunnskule, vidaregåande skule og kulturskule som organisasjon og planane og retningslinjene desse skulane er underlagt. • har kunnskap om korleis undervisnings-/øvingsplanlegging kan gjennomførast på ein god måte i dei ulike praksisane i studiet. • har kunnskap om praktisk-metodiske verktøy for å undervise i dei ulike skuleslag/praksisarenaer som studiet femner om. <p>Ferdigheiter <i>Studenten..</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere/reflektere over eigen praksis med utgangspunkt i gjeldande planar for grunnskulen, vidaregåande skule og kulturskulen. • kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere/reflektere over eigen praksis som ensembleleiar. • kan gjennom praksis dokumentera gode faglege føresetnader for å undervise i dei praksisane studiet femner om. • kan tilpasse si eiga praksisundervisning i samsvar dei føresetnader eleven eller elevgruppa/ensemblet har. • kan ta grunngjevne yrkesetiske val. <p>Generell kompetanse <i>Studenten..</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunisere og samarbeide med elevar, kollegaar, leiing, foreldre og andre partar i opplæringsystemet. • kan delta i ulike typar utviklingsarbeid. 	<p>Emnet tar opp tema som:</p> <ul style="list-style-type: none"> • læringsmiljø, læraren si rolle som klasseleiar og rollemodell, elevsamtalar og yrkesetikk • differensiering og tilpassa opplæring, også for elevar i et fleirkulturelt læringsmiljø. Sjå den einskilde og sjå klassen under eitt • planlegging, tilrettelegging og gjennomføring av opplæring, og vurdering og dokumentasjon av elevane si læring • formell og uformell elevvurdering • tiltak for elevar med særskilde behov, samarbeid med hjelpeapparatet • samarbeid mellom skule og heim • teamarbeid, skulen som organisasjon • endrings- og utviklingsarbeid 	<p>I emnet nyttar ein følgande vurderingsformer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det vert gjort ei heilskapleg vurdering av studenten sine praksisperiodar gjennom samarbeid mellom praksisrettleiar og faglærar. <p>Praksisarenaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15 dagar praksis i grunnskule • 15 dagar praksis i vidaregåande opplæring • 15 dagar praksis i kulturskule • 15 dagar praksis i ensemble/samspel

Til: Programstyret for Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design
Fra: Signe Kalsnes, Norges musikkhøgskole
Dato: 10.november 2023

Fagfellevurdering for Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design ved UiB

Rapport nr. 3: Vurdering av læringsmiljø og studentmedvirkning

1. Bakgrunn og fremdriftsplan

For perioden august 2021 tom. desember 2024 er jeg oppnevnt som ekstern fagfelle ved Fakultet for kunst, musikk og design ved Griegakademiet – Institutt for musikk.

Oppdraget innebærer å vurdere ulike sider ved Praktisk-pedagogisk utdanning i kunst, musikk og design i tråd med oppdragsbrevets beskrivelse av ansvar og oppgaver:

- Programstyret vil årlig angi hvilke sider ved studietilbudet som ønskes vurdert. Tidligere fagfellevurderinger, interne program- og emneevalueringer, tilbakemeldinger fra studenter og involverte undervisere og oversikter over studiepoengproduksjon, eksamensresultater og frafall vil gi programstyrene grunnlag for å avgjøre hvilke spørsmål fagfellene bør se nærmere på. Fagfellene står likevel fritt til å undersøke også andre sider ved studieprogrammet. De kan i den anledning be om den dokumentasjon som de finner hensiktsmessig.
- Det er ønskelig at ekstern fagfelle er særlig oppmerksom på:
  - a) sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene og de lærings-, undervisnings-, og vurderingsformer som inngår i et studieprogram og tilhørende enkeltemner.
  - b) sammenhengen mellom de emner som inngår i studieprogrammet.
  - c) kvalitetsutviklingsarbeidet knyttet til studieprogrammet.
- Fagfellene skal årlig utarbeide en skriftlig rapport som sendes programstyret.
- Oppfølgingen av tidligere foreslåtte tiltak skal alltid vurderes som ledd i neste års oppdrag.
- Rapportene fra fagfellene skal omtales i de programevalueringer som programstyret skal gjennomføre hvert 5. år.
- Fagfellene skal minst én gang i løpet av funksjonstiden møte tilsatte og studenter for en samtale om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet.

Etter avtale med programstyreleder Anne Skansaar høsten 2022, ble planen for program-
evalueringen for 2023/24 justert slik:

- Høst 2023: Læringsmiljø og studentinvolvering. Møte studenter og tilsatte for samtaler om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet.
- Vår 2024: Gjennomgang og oppfølging av tidligere semesters fagfellevurderinger (forberedelse til 5-årig programevaluering høst 2024).

Etter planen skulle det leveres én rapport for studieåret 2023-24 innen mars-2024. Programstyreleder Julia Leikvoll og fagmiljøet ved PPU har imidlertid ytret ønske om en raskere fremdrift som gjør det mulig å implementere ønskede endringer i PPU-programmet fra og med studieåret 2025-26, altså ett år tidligere enn først planlagt. Som ekstern fagfelle vil jeg gjerne bidra til dette, og vi har derfor avtalt følgende fremdriftsplan:

- Høst 2023: Rapport om læringsmiljø og studentinvolvering, frist 10.november
- Vår 2024: Gjennomgang og oppfølging av tidligere semesters fagfellevurderinger - forberedelse til 5-årig programevaluering høsten 2024. Dette arbeidet vil foregå i tidsrommet mai - september 2024 og medføre tilbakemelding og vurdering av det helhetlige forslaget til revisjonen av programmet som fagmiljøet planlegger, og som de har et sterkt ønske om å implementere fra høsten 2025.

2. Evalueringen av studentmedvirkning og læringsmiljø

2.1 Grunnlaget for evalueringen

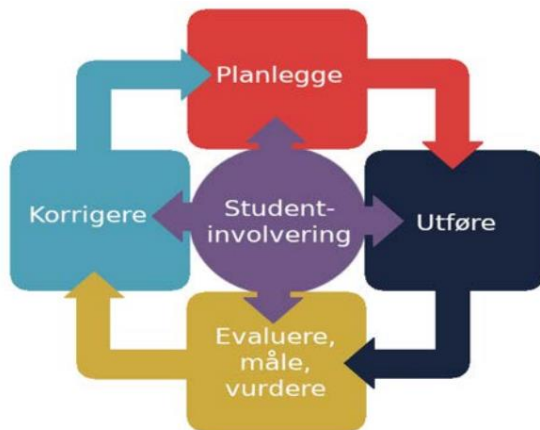
Jeg har fått tilgang til følgende informasjon og dokumenter som rapporten baseres på:

- Møter: 1) I mai 2023 møtte jeg programstyreleder, programstyret og lærere på PPU-programmet og hadde samtaler med alle om kvalitetsutviklingen av studieprogrammet. Jeg hadde videre et møte bare med studenter om studentmedvirkning og læringsmiljø. Jeg møtte også instituttleder Randi Rolvsjord og visedekan for undervisning Åsil Bøthun for en kort samtale om PPU-programmet og utfordringene jeg så langt hadde identifisert.
2) I februar 2022 hadde jeg også samtaler med både programstyret og lærere på PPU-programmet og med PPU-studenter fra både musikk og kunst/design om ulike sider ved PPU-programmet.
- UiBs «KVALITETSSYSTEM FOR UTDANNING – SYSTEMBESKRIVELSE» med omtale av studentmedvirkning og læringsmiljø
https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/uibs_kvalitetssystemutdanning_nor_v10.pdf
- Handlingsplan 2023–2029 / Universitetet i Bergen: *Et helhetlig læringsmiljø*
https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/handlingsplan_helhetlig-laeringsmiljo_2023-29_v11.pdf
- Studentevalueringer gjennomført i perioden 2021-23 – i pedagogikk-, didaktikk- og praksisemner og av PPU-programmet

- Egenevalueringer fra emneansvarlige i PPU-emnene
- Egenevalueringer av PPU-programmet

Når det gjelder egnevalueringene som lærerne og programstyreleder har utformet, har ikke mitt poeng vært å gå inn i detaljene i disse, i og med at de omhandler mange forhold som ikke er relevante å ta opp i denne rapporten. Jeg har imidlertid vært interessert i å se om og eventuelt hvordan resultatene fra studentevalueringene har blitt omtalt og har ført til endringer som kommer til uttrykk i lærernes og programstyreleders egnevalueringer, ettersom det kan gi noen indikasjoner på hvordan studentmedvirkning foregår i praksis og bidrar til å utvikle studentenes læringsmiljø.

Av UiBs «KVALITETSSYSTEM FOR UTDANNING – SYSTEMBESKRIVELSE» fremgår det at studenter skal involveres i alle fasene av kvalitetsarbeidet – illustrert på følgende måte (s.5):

I tillegg beskriver Handlingsplanen for 2023-2029 at et helhetlig læringsmiljø omfatter:

- *Faglig-pedagogisk læringsmiljø*
- *Fysisk læringsmiljø*
- *Psykososialt læringsmiljø*
- *Organisatorisk læringsmiljø*
- *Digitalt læringsmiljø*
- *Universell utforming og tilrettelagt læringsmiljø*

Et springende punkt er hvordan involveringsprosessene organiseres og hvilke tidslinjer som gjelder fra uønskede forhold knyttet til studentenes læringsmiljø eller studiekvalitet blir avdekket eller kommunisert, til eventuelle endringer blir gjennomført.

Videre er det vesentlig å skille mellom endringer som er av en karakter som tilsier at de må gjennom formelle prosesser, slik som f.eks. studieplanendringer, og mindre endringer som kan gjennomføres i regi av lærergruppen, emneledere eller programstyret. Den siste kategorien endringer må forventes å kunne gjennomføres relativt raskt – innenfor eller fra det ene semesteret/studieåret til det andre. Avhengig av detaljeringsgraden i studieplanen, kan eksempler på slike endringer være hvordan undervisningen og praksis organiseres og hvilke frister som gjelder for ulike arbeidskrav.

For et kortvarig studieprogram som PPU blir det vesentlig å ivareta både studentmedvirkning, læringsmiljø og studiekvalitet gjennom å balansere behovet for raske endringer som får virkning for de studentene som er inne i programmet, og behovet for

kvalitetssikring av endringene og endringsprosessene som gjerne er mer tidkrevende. Dette er forhold som bør vurderes når PPU-studieplanen skal revideres.

I henhold til UiBs kvalitets-system inngår at både emneledere, programansvarlig og programstyret for PPU regelmessig gjennomfører egne evalueringer av hhv. emner og studieprogram. I tillegg gjennomføres regelmessige studentevalueringer både av emner og program, og studentene er representert i programstyret for PPU.

2.2 Hva sier studentevalueringene?

Studentevalueringene bærer i stor grad preg av lav og til dels meget lav svarprosent og gir dermed svake indikasjoner på hvordan studentene vurderer læringsmiljøet og studiekvaliteten i PPU. Dette forholdet er dermed en utfordring også for intensjonen om studentmedvirkning i alle fasene av kvalitetsarbeidet ved PPU-studiet.

De momentene som allikevel ser ut til å gå igjen i studentevalueringene, er følgende:

- Studentene ser ut til å være relativt godt fornøyd med balansen mellom ulike undervisningsformer, men gir uttrykk for at det generelt er for lite undervisning, at undervisningen er for komprimert og at arbeidsbelastningen i studiet bør spres bedre gjennom studieløpet
- For heltids-studentene oppleves studiet kaotisk og utfordrende pga. strukturen (organiseringen av undervisning og tidspunktene for innleveringer/arbeidskrav)
- Studentene opplever mangler knyttet til undervisningslokaler og utstyr, og det er varierende erfaringer med studentsamarbeid
- Studentene påpeker at informasjon gis gjennom for mange kanaler, og at det går ut over informasjonsflyt og kommunikasjon. Flere tar til orde for forenkling av Mitt UiB og at læreres bruk av plattformen bør koordineres
- Studentene ser ut til å være fornøyd med læringsutbyttet i praksisopplæringen, men påpeker at informasjonen om praksis fra UiB-KMD til studenter og praksisveiledere har vært noe mangelfull og kommer for sent.

2.3 Innspill, refleksjoner og vurderinger fra PPU-studentene som jeg noterte i samtaler med dem i februar-2022 og mai-2023:

Som det fremgår av punkt 2.1 har jeg ved to anledninger møtt PPU-studentene for samtaler om deres oppfatninger om PPU-studiet. I februar-22 møtte jeg ganske mange studenter – først musikkstudentene, deretter kunst- og designstudentene i to forskjellige møter. I mai-23 møtte jeg et mindre antall studenter. I alle møtene var min hensikt å åpne opp for de perspektivene studentene ønsket å formidle, og så fulgte jeg opp med spørsmål

til oppklaring. Jeg forsøkte på denne måten å ikke styre samtalen inn i noe spor fra starten, men heller la innspillene til studentene være utgangspunktet for videre samtale. I det følgende er studentenes innspill og refleksjoner sortert i ulike temaer:

Studentevaluering av undervisning og praksis:

- 4 skjemaer pr. semester for heltid; 2 for deltid + praksis-skjemaer på slutten av året
- Studentene forklarer lav svarprosent med at de ikke ser tilstrekkelige endringer og foreslår at de skriftlige evalueringene følges opp med diskusjon.

Organisering av PPU-studiet:

- Organiseringen av deltidsstudiet er god, med faste undervisningsdager
- Organiseringen av heltidsstudiet med 4 emner som undervises parallelt - pedagogikk 1 + pedagogikk 2 + didaktikk 1 + didaktikk 2 – er problematisk og resulterer i at det både er vanskelig å strukturere og få oversikt over innholdet i emnene og ha nok tid til arbeidet med hvert emne
- Positivt med felles pedagogikk-undervisning for musikk-/kunst-/designstudentene - særlig i ped.2 der det er en del praktisk arbeid. Litt delte meninger om læringsutbyttet
- Alt av frister i studiet bør koordineres bedre (eks. unngå at praksisrapporter må leveres før praksisperioden er gjennomført eller at eksamen kommer før undervisningen i et emne er avsluttet)
- Overvekt av praksisperioder i vårsemesteret i PPU-heltid forrige studieår resulterte i veldig høyt arbeidspress ettersom arbeidskrav i fag løp parallelt
- Praksisorganisering - avtaler med enkeltlærere eller skoler?
- Studiet oppleves fragmentert og «vil for mye» i forhold til intensjonen med PPU (praktisk-pedagogisk) og tiden som er til rådighet. Det er for lite undervisning, slik at undervisningen bærer preg av at man må skynde seg

Undervisningen:

- Studentene opplever at undervisningen er komprimert og går veldig fort unna, noe som gir utfordringer mht. å ha tid til å fordype seg i pensum.
- En del av forelesningene går gjennom pensum; det er mindre tid til studentaktive arbeidsformer som gruppearbeid; kanskje kunne mer av pensum vært overlatt til studentene?
- Studentene opplever at det alltid er dårlig tid i undervisningen - ønsker lengre dager og mer variasjon i undervisnings- og arbeidsformer, herunder at det legges opp til studentaktive arbeidsformer, kollokviearbeid
- Positivt m/eksterne gjestelærere som gir flere perspektiver på lærerrollen

Pensum / litteratur:

- Musikkdidaktikk - ikke litteratur etter 2005; undervisningen fokusert rundt hovedinstrument og i liten grad rundt komposisjon for musikkstudentene; irritasjon m/dansk hovedlitteratur i didaktikk (Frede Nielsen) - tungt faglig og språklig
- Mye tung filosofisk teori i pedagogikk - for lite vekt på praktisk-pedagogiske perspektiver

- Ikke tydelig hva som er pensumlitteratur og hva som er støttelitteratur
- For heltidsstudentene blir arbeidsmengden i eksamenssemesteret stor ved at alle fire eksamenene legges til dette semesteret.

Eksamen / arbeidskrav:

- Spørsmålene til eksamen er innrettet mot hva studentene husker av pensumlitteraturen. Det fører til mye pugg fremfor pedagogisk refleksjon
- Kunne de praktiske didaktikk-eksamenene vært lagt til avslutningen av tilsvarende praksisperiode?
- Arbeidskravene og eksamensformene er atskilt i pedagogikk og didaktikk - hva med å lage felles arbeidskrav og eksamensformer?

Informasjon:

- For mange informasjonskanaler - ofte ikke koordinert
- Den digitale plattformen Mitt UiB er uoversiktlig; vanskelig å følge med når dokumenter oppdateres (ønsker dynamiske skjemaer og kunngjøring når endringer skjer); mye støy i informasjonen i form av ting som ikke angår den enkelte
- Studentene ønsker korrekt timeplan m/aktuelle frister og arbeidskrav/innleveringer før studiet starter for å kunne planlegge arbeidet og studieåret
- Studentene (og praksisveiledere) erfarer å få sein beskjed om praksisveiledningen

2.4 Egenvurderingene av emner og studieprogram – hvordan speiler disse studentenes opplevelser av læringsmiljø og studiekvalitet?

Egenvurderingene både av PPU-ernene og av studieprogrammet tar opp og problematisere utfordringer for læringsmiljøet som er omtalt av studentene.

Gjennomgående gjelder dette behov for endring i organiseringen av heltidsstudiet for å kunne skape en mer helhetlig og sammenhengende struktur for studentene, og en bedre fordeling av studiets arbeidsmengde gjennom året. Situasjonen med 4 eksamener i vårsemesteret for heltidsstudentene er forsøkt avhjulpet ved å endre eksamensform til mappe-eksamen i enkelte emner, der studentene kan arbeide med innholdet i mappen over lengre tid.

Videre vises det til at programmet har noen utfordringer når det gjelder informasjon/kommunikasjon rettet mot studentene, særlig knyttet til bruk av studentportalen Mitt UiB, hvor praksis og rutiner varierer noe fra lærer til lærer. Her er det iverksatt tiltak for at faglærere kan enes om ett system for strukturering av informasjon og moduler / faner i Mitt UiB.

Også studentenes tilbakemeldinger vedrørende undervisningsformene og mengde og konsentrasjon av undervisningen tas opp både i emne- og programevalueringene, der bl.a. balansen mellom forelesningsform og studentaktive arbeidsmåter problematiseres, sammen med studentenes ønske om mer organiserte fellesaktiviteter. I tillegg viser

evalueringene at det har vært gjort endringer i valget av pensumlitteratur, særlig i pedagogikkemnene.

Utfordringer med gjennomføring av praksis omtales også i programevalueringene. Disse knytter seg spesielt til å få på plass praksisavtaler i kulturskolefeltet, der fakultetet har initiert en prosess for å utvikle nye rammeavtaler med skolene.

I programstyrets siste evaluering fra mars 2023 fremgår det at programstyret - i dialog både med studentene, praksisfeltet og ekstern fagfelle - vil fortsette arbeidet med å utvikle KMD-PPU med særlig fokus på følgende tiltak:

- Redesign av programmet med henblikk på å legge til rette for mer helhetlig sammenheng for studentene, særlig i heltidsstudiet
- Evaluering av pensum i pedagogikk- og didaktikkemnene
- Jobbe videre med å utvikle og forbedre studentaktive læringsformer
- Forbedre informasjonsrutiner gjennom å utvikle en felles mal for bruk av Mitt UiB som studentportal
- Utvide kontakt med praksisfeltet til også å omfatte forskningsrelaterte prosjekt/aktiviteter
- Utrede en modell for en treårig kunstfaglig master med PPU, som programstyret mener vil være et spennende og nyskapende tilbud som potensielt også kan være en modell for andre fagmiljøer, både lokalt og nasjonalt.

2.5 Evaluering av studentmedvirkning og læringsmiljø i lys av studentevalueringene, studentenes innspill og programstyrets arbeid

Programevalueringene bærer preg av at det er god dialog mellom de faglig ansatte, programstyret og studentene på PPU-programmet, og at programstyret tar innspillene fra studentene på alvor og viser en positiv vilje til stadig å gjøre forbedringer i programmet og dermed styrke læringsmiljøet til studentene.

Programstyrets siste egenvurdering fra våren 2023 er ambisiøs mht. ønsket om å utbedre forhold i PPU-studiet som over tid har pekt seg ut som utfordrende for studiekvaliteten og studentenes læringsmiljø. Her fremgår følgende plan for arbeidet:

Det er programstyrets vurdering at programmet er inne i en positiv fase når det gjelder organisering og innhold. Programstyret har nedsatt et utvalg for å se nærmere på programmets design, særlig med tanke på heltidsstudentenes studieløp. Dette arbeidet skal avsluttes våren 2023 og er tenkt som utgangspunkt for planlegging av studieåret 2023/24. I den grad at en redesign av programmet også krever endringer i studieplaner, arbeider programstyret med at forslag til endringer gjøres ferdig innen oktober 2023. Studieplanendringer vil ikke kunne effektueres før studieåret 2024/25.

Mht. UiBs strategi for studentmedvirkning i alle ledd, er det en utfordring at så få PPU-studenter svarer på de årlige evalueringene og dermed bidrar til å skjule et mer nyansert bilde av opplevd læringsmiljø. Evalueringsskjemaene fremstår som svært standardiserte,

og dersom det er de samme spørsmålene studentene skal svare på til enhver tid, kan det være noe av grunnen til den lave deltakelsen. I en praktisk-pedagogisk utdanning vil evaluering av undervisning og læringsmiljø ha en dobbel funksjon. I studiesammenheng skal evaluering av undervisning, studieprogram og læringsmiljø ivareta studentenes muligheter for medvirkning, mens i lærerutdanning der utviklingen av lærerprofesjonalitet står sentralt, er kunnskap om evalueringsarbeid en vesentlig komponent i lærerens arbeid, og dermed utgjør både innhold og arbeidsform i utdanningen. Studentevalueringene i PPU bør derfor varieres både mht. form, innhold og når og hvordan de gjennomføres. Eksempelvis kan et evaluerings skjema utvikles med relevante spørsmål for en spesifikk undervisningsperiode eller et undervisningstema tema, det kan settes av tid i undervisningen til å besvare skjemaet, og den skriftlige evalueringen kan følges opp med en diskusjon i studentgruppa for å nansere bildet. Dersom slike prosesser gjennomføres flere ganger i løpet av studieåret, gir det mulighet for endringer som kommer studentene til gode (i motsetning til sluttevaluering), motiverer deltakelsen, får opp svarprosenten og gir et bedre og riktigere bilde av opplevd studiekvalitet.

I samtalene mine med studentene har det begge gangene kommet opp kommentarer som er bekymringsfulle og som understøtter fagmiljøets og programstyrets ønske og behov for å iverksette endringer allerede fra studieåret 2024-25. Utsagn som «Dette er erfaringer fra tidligere studenter og preger ryktet til heltidsstudiet: bare studere - ikke tid til noe utenom» og «Studentene går lei i løpet av studiet - etter hvert handler det bare om å bli ferdig» er ødeleggende for PPU-studiets rykte og muligheter for økt rekruttering. Slik jeg vurderer det, har ikke UiB/KMD råd til at slike rykter om PPU-studiet får spre seg, verken av hensyn til studentene og lærerne i programmet, eller av hensyn til samfunnets og skolens økende behov for lærere med kompetanse i estetiske fag.

Det er derfor maktpåliggende at programstyret møter forståelse og støtte for de tiltakene som foreslås og dokumenteres som nødvendige for å utvikle studentenes læringsmiljø og studiekvalitet i positiv retning. I tillegg vil slike tiltak også virke positivt inn på lærernes arbeidsmiljø.

I så måte er også forslaget om å utrede en modell for en treårig kunstfaglig master med integrert PPU interessant, i og med at en slik modell kan bidra til mer ro i PPU-studiet og til å styrke studentenes utvikling av lærerprofesjonalitet, ved at undervisningen kan legges over lengre perioder enn tilfelle er i dag.

Gjennom arbeidet med revidering av PPU-studieplanen vil det, som nevnt innledningsvis, være hensiktsmessig å vurdere detaljeringsgraden og behovet for tydelig informasjon om studiets innhold, organisering, arbeids-, eksamens- og vurderingsformer opp mot behovet for fleksibilitet som muliggjør (raske) endringer innenfor studiet når dette viser seg påkrevet og uten at slike må medføre studieplanendringer som er mer tidkrevende prosesser. Å få til en god balanse mellom disse hensynene vil være en god måte både å ivareta prinsippet om studentmedvirkning og å styrke studiekvaliteten og læringsmiljøet til studentene.